

Suvestinė redakcija nuo 2023-12-06 iki 2024-03-20

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-01-08, i. k. 2016-00451

Nauja redakcija nuo 2021-04-20:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL VIETOS PLĖTROS STRATEGIJŲ, ĮGYVENDINAMŲ BENDRUOMENIŲ INICIJUOTOS VIETOS PLĖTROS BŪDU, ADMINISTRAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2016 m. sausio 8 d. Nr. 3D-8
Vilnius

Vadovaudamasis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2221, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2021/399, 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 2021/73, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2220, 2020 m. gruodžio 23 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES)

Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu, 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti, Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ ir atsižvelgdamas į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos administravimo taisyklių patvirtinimo“,

t v i r t i n u Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisykles (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministro
2016 m. sausio 8 d.
įsakymu Nr. 3D-8

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJŲ, ĮGYVENDINAMŲ BENDRUOMENIŲ INICIJUOTOS VIETOS PLĖTROS BŪDU, ADMINISTRAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis:

1.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 711/2019 (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

1.2. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 su paskutiniais pakeitimais, padarytais, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 711/2019, (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

1.3. 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 936/2019;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

1.4. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2393/2017;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

1.5. 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 809/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatų dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, kaimo plėtros priemonių ir kompleksinės paramos taikymo

taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. spalio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1804/2019;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

1.6. 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 640/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatos dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir dėl išmokų neskyrimo arba atšaukimo sąlygų bei administracinių nuobaudų, taikomų tiesioginėms išmokoms, paramai kaimo plėtrai ir kompleksinei paramai, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. vasario 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 723/2017;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

1.7. 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

1.8. 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

1.9. Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234;

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

1.10. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842 (toliau – KPP);

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

1.11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“;

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

1.12. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP administravimo taisyklės).

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

2. Taisyklės reglamentuoja viensektorių kaimo vietovių vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal KPP priemonę „LEADER“ (kaimo vietovių VPS), ir dvisektorių kaimo

vietovių, žvejybos ir akvakultūros vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal KPP priemonę „LEADER“ ir ŽVP priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ (dvisektorių VPS) (kai dvisektorių VPS administravimo išlaidos apmokamos iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų), administravimo tvarką pagal KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį „Parama VVG veiklai ir gyventojų aktyvinimui“ (kodas 19.4) (toliau – Priemonės veiklos sritis).

3. Taisyklės taikomos kaimo vietovių VVG, pateikusioms kaimo vietovių VPS vertinti arba įgyvendinančioms kaimo vietovių VPS, ir dvisektorėms VVG, pateikusioms dvisektoriaus VPS vertinti arba įgyvendinančioms dvisektoriaus VPS (kai dvisektorių VPS administravimo išlaidos apmokamos iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų).

4. Kaimo vietovių VPS ir dvisektorių VPS atrankos ir tvirtinimo tvarką nustato Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 3D-343 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VPS atrankos taisyklės). Kaimo vietovių VPS ir dvisektorių VPS įgyvendinimo (vietos projektų teikimo, vertinimo, tvirtinimo, įgyvendinimo valdymo ir kontrolės) tvarką nustato Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 3D-544 „Dėl Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Vietos projektų administravimo taisyklės).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

5. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

5.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;

5.2. **CVP IS** – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema;

5.3. **CPO** – Centrinė perkančioji organizacija;

5.4. **EJRŽF** – Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas;

5.5. **EK** – Europos Komisija;

5.6. **ES** – Europos Sąjunga;

5.7. **ESIF** – Europos struktūriniai ir investavimo fondai;

5.7¹. **EURI** – Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė (*angl. European Union*

Recovery instrument);

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

5.8. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai;

5.9. **KPP** – Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa;

5.10. **Ministerija** – Žemės ūkio ministerija;

5.11. **TERPAS** – Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritorinis paramos administravimo skyrius;

5.12. **VPS** – vietos plėtros strategija;

5.13. **VVG** – vietos veiklos grupė;

5.14. **ŽVP** – Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 m. veiksmų programa.

6. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

6.1. **dvisektorė vietos plėtros strategija** (toliau – dvisektorė VPS) – iš EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojama VPS, kurioje nustatomi kaimo vietovių, žvejybos ir akvakultūros regiono plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti;

6.2. **dvisektorė vietos veiklos grupė** (toliau – dvisektorė VVG) – VVG, įgyvendinanti dvisektorę VPS;

6.3. **dvisektorės vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – dvisektorės VVG teritorija) – kaimo vietovės, žvejybos ir akvakultūros regionas, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 10 tūkst. iki 150 tūkst.;

6.3¹. **instruktažas** – vadovaujamieji nurodymai, pamokymas, kaip atlikti užduotis, naudotis įranga, technika, mechanizmais, kuriais naudotis nereikalingas tam teisę suteikiantis dokumentas, ar programomis ir pan. (pvz., daugiafunkcio kopijavimo, skenavimo aparato naudojimo instruktažas, buhalterinės programos naudojimo instruktažas);

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-457](#), 2017-07-10, paskelbta TAR 2017-07-11, i. k. 2017-11882

6.4. **kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis, miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis;

6.5. **kaimo vietovių vietos plėtros strategija** (toliau – kaimo vietovių VPS) – iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų finansuojama viensektorė VPS, kurioje nustatomi kaimo vietovių plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti;

6.6. **kaimo vietovių vietos veiklos grupė** (toliau – kaimo vietovių VVG) – VVG, įgyvendinanti kaimo vietovių VPS;

6.7. **kaimo vietovių vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – kaimo vietovių VVG teritorija) – kaimo vietovės, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst.;

6.8. **parama dvisektorei vietos plėtros strategijai įgyvendinti** (toliau – parama dvisektorei VPS įgyvendinti) – EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, skirtos dvisektorei VPS administruoti ir įgyvendinti;

6.9. **parama kaimo vietovių vietos plėtros strategijai įgyvendinti** (toliau – parama kaimo vietovių VPS įgyvendinti) – EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, skirtos kaimo vietovių VPS administruoti ir įgyvendinti;

6.10. **parama vietos plėtros strategijai administruoti** (toliau – parama VPS administruoti) – VPS administruoti skiriama paramos VPS įgyvendinti dalis, susidedanti iš paramos VVG veiklai ir paramos VVG teritorijos gyventojams aktyvinti;

6.11. **parama vietos veiklos grupės veiklai** (toliau – parama VVG veiklai) – VPS vykdytojai skiriama paramos VPS administruoti dalis funkcijoms, susijusioms su VPS įgyvendinimu, vykdyti;

6.12. **parama vietos veiklos grupės teritorijos gyventojams aktyvinti** (toliau – parama VVG teritorijos gyventojams aktyvinti) – VPS vykdytojai skiriama paramos VPS administruoti dalis funkcijoms, susijusioms su VVG teritorijos gyventojų skatinimu dalyvauti įgyvendinant VPS, vykdyti;

6.13. **paramos dvisektorei vietos plėtros strategijai įgyvendinti sutartis** (toliau – dvisektorės VPS paramos sutartis) – sutartis, sudaroma skiriant paramą dvisektorei VPS administruoti ir įgyvendinti pagal KPP priemonę „LEADER“ ir ŽVP priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“;

6.14. **paramos kaimo vietovių VPS įgyvendinti sutartis** (toliau – kaimo vietovių VPS paramos sutartis) – sutartis, sudaroma skiriant paramą kaimo vietovių VPS administruoti ir įgyvendinti pagal KPP priemonę „LEADER“;

6.15. **vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsena** (toliau – VPS įgyvendinimo stebėsena) – VPS vykdytojos, Agentūros ir Ministerijos reguliari ir sisteminga veikla: kokybinių ir kiekybinių duomenų apie VPS įgyvendinimo pažangą rinkimas, apibendrinimas ir teikimas EK;

6.16. **vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymas** (toliau – VPS įgyvendinimo valdymas) – VPS vykdytojos, Agentūros ir Ministerijos veikla, kuria siekiama užtikrinti skaidrų ir veiksmingą EŽŪFKP, EJŖŽF bei Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų panaudojimą, patikrinamą ir kontroliuojamą VPS įgyvendinimą;

6.17. **vietos plėtros strategijos įgyvendinimo vertinimas** (toliau – VPS įgyvendinimo vertinimas) – VPS vykdytojos, Agentūros ir Ministerijos vykdoma ir (arba) inicijuojama veikla: VPS įgyvendinimo vertės (veiksmingumo, naudingumo, tvarumo, poveikio), pasiekimų įgyvendinant ES ir nacionalinius prioritetus ir didinant bendruomenių inicijuotos vietos plėtros pridėtinę vertę analizė (naudojant VPS įgyvendinimo stebėsenos duomenis ir rodiklius), VPS įgyvendinimo problemų nustatymas ir jų sprendimo būdų siūlymas, siekiant tobulinti VPS įgyvendinimą ir padėti pasiekti jos tikslus;

6.18. **vietos plėtros strategijos vykdytoja** (toliau – VPS vykdytoja) – VVG, gavusi paramą VPS įgyvendinti;

6.19. **vietos veiklos grupė** (toliau – VVG) – trims sektoriams: pilietinei visuomenei, verslui ir vietos valdžiai atstovaujantis viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti tam tikros teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius;

6.20. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

7. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos KPP, KPP administravimo taisyklėse, VPS atrankos taisyklėse, KPP „LEADER“ priemonės įgyvendinimą reglamentuojančiuose bei kituose teisės aktuose.

III SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

8. Pagal šią Priemonės veiklos sritį remiama:

8.1. VPS vykdytojos veikla, susijusi su VPS įgyvendinimo administravimu;

8.2. VPS vykdytojos veikla, susijusi su VVG teritorijos gyventojų aktyvinimu dalyvauti įgyvendinant VPS.

IV SKYRIUS GALIMI PARAMOS GAVĖJAI

9. Pagal šią Priemonės veiklos sritį paramą gali gauti:

9.1. kaimo vietovių VVG, pateikusi kaimo vietovių VPS vertinti arba turinti patvirtintą kaimo vietovių VPS;

9.2. dvisektorė VVG, pateikusi dvisektorę VPS vertinti arba turinti patvirtintą dvisektorę VPS (kai dvisektorių VPS administravimo išlaidos apmokamos iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų).

V SKYRIUS PARAMOS DYDIS IR INTENSYVUMAS

10. Parama teikiama kaimo vietovių VPS ir dvisektorių VPS (toliau bendrai vadinamos – VPS) administravimo išlaidoms, kurioms VPS gali būti numatyta ne daugiau kaip 20 proc. VPS įgyvendinti skirtos paramos sumos. Paramos VPS įgyvendinti dalis, skirta VPS administravimo išlaidoms apmokėti, nurodyta VPS paramos sutartyje ir gali būti išmokėta VPS vykdytojai, jeigu iki VPS įgyvendinimo pabaigos VPS vykdytoja ir VPS išlaikys atitiktą visoms tinkamumo sąlygoms, taip pat VPS vykdytoja vykdys visus prisiimtus įsipareigojimus, susijusius su VPS įgyvendinimu.

11. VPS administravimo išlaidos susideda iš:

11.1. VVG veiklos išlaidų. Joms gali būti skiriama ne daugiau kaip 75 proc. VPS administravimo išlaidų;

11.2. VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidų. Joms turi būti skirta ne mažiau kaip 25 proc. VPS administravimo išlaidų (25 proc. ribos turi būti laikomasi visą VPS įgyvendinimo laikotarpį, įskaitant pereinamąjį laikotarpį).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-613](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-09-29, i. k. 2021-20373

12. VPS administravimo išlaidos finansuojamos iki 100 proc. visų tinkamų VPS administravimo išlaidų.

VI SKYRIUS TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

13. Bendrosios VPS administravimo išlaidų pripažinimo tinkamomis finansuoti sąlygos, t. y. tinkamos finansuoti VPS administravimo išlaidos turi būti:

13.1. nurodytos šių Taisyklių 14 punkte ir patvirtintame VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo apraše, ir kurias galima patikrinti kontrolės (pvz., patikrų vietoje, auditų) metu;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

13.2. neviršijančios rinkos kainų. Laikoma, kad prašomos finansuoti išlaidos neviršija rinkos kainų, jeigu planuojamos išlaidos VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo apraše pagrįstos (nurodomi alternatyvūs būdai):

13.2.1. bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, ir (arba) darbų vykdytojų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas, vykdančių panašius darbus ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „Print Screen“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, ir (arba) darbų vykdytojų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir (arba) vykdančių panašius darbus ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Kilus įtarimui dėl kainų padidinimo, Agentūra vadovaujasi KPP administravimo taisyklių 10.10 papunkčiu ir 69 punktu, taip pat kitomis Agentūros vidaus procedūrose nustatytomis kainų pagrįstumo kontrolės priemonėmis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

13.2.2. *Neteko galios nuo 2018-11-08*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

13.2.3. Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais arba nepriklausomų ekspertų atliktais, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiama is prekių ir (arba) paslaugų, ir (arba) darbų kainų rinkos tyrimais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms, įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus, ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

13.2.4. istoriniais duomenimis, kai grindžiamas VPS vykdytojos biuro patalpų komunalinių išlaidų dydis arba kitos VPS vykdytojos išlaidos, kurių neįmanoma iš anksto tiksliai suplanuoti (pvz., išlaidos kanceliarijos prekėms ir popieriui, komandiruočiams, ryšių paslaugoms, biuro technikos remontui, mokesčiai už automobilio stovėjimą mokamose stovėjimo aikštelėse);

Papildyta punktu:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

13.2.5. viešųjų paslaugų teikėjų taikomais į kainiais, jeigu tai yra VPS administravimui būtina viešoji paslauga ir nėra galimybės gauti alternatyvių komercinių pasiūlymų (pvz., banko mokesčiai už atsiskaitomosios sąskaitos, skirtos paramos lėšoms, administravimą, mokesčiai už VĮ Registrų centro Juridinių asmenų registro teikiamus išrašus);

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

13.3. patirtos nepažeidžiant pirkimų tvarkos, nurodytos šių Taisyklių VIII skyriuje „VPS vykdytojos atliekamos pirkimo procedūros“;

13.4. pagrįstos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais. Išlaidų pagrindimo dokumentai – rangovų, paslaugų teikėjų ar prekių tiekėjų pateiktos sąskaitos, priėmimo–perdavimo aktai, darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, kelionių ar kiti dokumentai, kuriais pagrindžiamos patirtos išlaidos. Išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai – banko sąskaitos išrašai, interneto bankininkyste besinaudojančių VPS vykdytojų pateikti išrašai, patvirtinti VPS vykdytojos vadovo ar kito įgalioto asmens parašu ir antspaudu, ar kiti dokumentai, kuriais įrodoma, kad pagal išlaidų pagrindimo dokumentus buvo atliktas mokėjimas;

13.5. tiesiogiai susijusios su VPS administravimu ir (arba) įgyvendinimu, VVG teritorijos gyventojų aktyvinimu ir yra būtinos šioms veikloms vykdyti;

13.6. patirtos nuo VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašo patvirtinimo dienos (poreikis tvirtinamas šių Taisyklių VII skyriaus „VPS administravimo išlaidų poreikio plano teikimas, vertinimas, tvirtinimas ir keitimas“ nustatyta tvarka) iki 2025 m. rugsėjo 1 d., jeigu specialiosiose išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygose nenurodyta kitaip. VPS administravimą atliekančių darbuotojų darbo užmokestis, ryšio paslaugų, biuro patalpų nuomos, komunalinių paslaugų, VPS vykdytojos dalyvavimo tinkluose nario mokestis, kanceliariinių prekių bei popieriaus, kuro įsigijimo, interneto svetainės priežiūros, biuro įrangos remonto ir aptarnavimo (įskaitant eksploatacines išlaidas), taip pat viešųjų paslaugų teikėjų (pvz., valstybės įmonės Registrų centro, notaro) paslaugų įsigijimo išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, kai jos patirtos nuo paraiškos VPS įgyvendinti pateikimo dienos (paraiška VPS įgyvendinti teikiama pagal VPS atrankos taisykles) iki 2025 m. rugsėjo 1 d., išskyrus atvejus, kai jos yra finansuojamos iš 2007–2013 m. finansavimo laikotarpio arba 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio ir Pereinamojo laikotarpio (2021–2022 m.) pagal KPP priemonės „LEADER programa“ veiklos sritį „Parengiamoji parama“;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

Nr. [3D-131](#), 2023-03-07, paskelbta TAR 2023-03-07, i. k. 2023-04082

13.7. patirtos nepažeidžiant šių Taisyklių 10 punkte nurodytos didžiausios galimos procentinės dalies paramos VPS administravimo išlaidoms, taip pat šių Taisyklių 11 punkte nurodytos proporcijos tarp VVG veiklos išlaidų ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidų. Atitiktis šiai tinkamumo finansuoti sąlygai gali būti nevertinama kiekvieno VPS vykdytojos tarpinio mokėjimo prašymo vertinimo metu, tačiau Agentūra turi užtikrinti nuolatinę šių proporcijų stebėseną (vadovaudamasi mokėjimo prašymų, metinių VPS įgyvendinimo ataskaitų ir kitų dokumentų duomenimis) ir įvertinti atitiktį šiai tinkamumo sąlygai bent šiais VPS įgyvendinimo momentais: ne vėliau kaip likus vieneriems metams iki tarpinio VPS vertinimo pradžios, ne vėliau kaip likus vieneriems metams iki VPS įgyvendinimo pabaigos, taip pat priešpaskutinio ir paskutinio mokėjimo prašymų vertinimo metu. Kilus pagrįstiems įtarimams, kad dėl faktinių VPS vykdytojos patirtų išlaidų pagal atskiras išlaidų kategorijas VPS vykdytoja VPS įgyvendinimo pabaigoje gali pažeisti VPS paramos sutartimi ir VPS prisiimtus įsipareigojimus, susijusius su minėtų proporcijų išlaikymu, Agentūra imasi papildomų laikinųjų VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemonių, nurodytų šių Taisyklių XI skyriuje „VPS įgyvendinimo valdymas“. Agentūra, vertindama priešpaskutinį ir paskutinį VPS vykdytojos mokėjimo prašymą VPS administravimo išlaidas apmoka nepažeisdama šių Taisyklių 10 punkte nurodytos didžiausios galimos procentinės dalies paramos VPS administravimo išlaidoms, taip pat šių Taisyklių 11 punkte nurodytos proporcijos tarp VVG veiklos išlaidų ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidų.

14. Tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos šios VPS administravimo išlaidos, įskaitant PVM:

Eil. Nr.	Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos ir atskirų išlaidų pavadinimai	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos
I	II	III
1.	VPS vykdytojos veiklos išlaidos:	
1.1.	su VPS vykdytojos darbo teisiniais santykiais susijusios išlaidos:	
1.1.1.	VPS administravimą atliekančių darbuotojų darbo užmokestis pagal darbo sutartį:	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. tinkamos finansuoti išlaidos: darbo užmokestis pagal darbo sutartį, įskaitant visus darbdaviui – VPS vykdytojai ir jo darbuotojui (-ams) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka privalomus mokėti mokesčius ir kitas privalomas su darbo teisiniais santykiais susijusias išmokas; darbo užmokestis pagal nuotolinio darbo sutartį, įskaitant visus darbdaviui – VPS vykdytojai ir jo darbuotojui (-ams) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka privalomus mokėti mokesčius ir kitas privalomas su darbo teisiniais santykiais susijusias išmokas (nuotolinio darbo sutartis gali būti sudaroma su VPS vykdytojos darbuotoju (-ais) tuo atveju, jeigu VPS vykdytoja turi ir taiko nuotolinio darbo vidaus tvarką ir ją taikydama užtikrina tinkamą VPS vykdytojos biuro darbą). Nuotolinio darbo organizavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos darbo kodeksas. Tuo atveju, jeigu VPS darbuotojas tuo pačiu metu dirba kitoje organizacijoje, jo darbo laikas turi būti aiškiai aptartas ir individualus susitarimas dėl darbuotojo darbo laiko turi būti įformintas VPS vykdytojos administravimo vadovo įsakymu, nurodant savaitės dienas (kai taikoma), kuriomis darbuotojas dirbs, valandų skaičių per savaitę ar per mėn. bei funkcijas, kurias darbuotojas atliks (šie dokumentai turi būti pateikti kartu su mokėjimo prašymu, kuriame deklaruojamas darbo užmokestis, taip pat nurodant organizacijos, kurioje papildomai dirba darbuotojas, pavadinimą); 2. netinkamos finansuoti išlaidos: priedai (išskyrus darbuotojų finansinio skatinimo priemones, nurodytas šios eilutės 5 punkte), priemokos, išeitinės išmokos ir kompensacijos, atlygis už viršvalandinius darbus, taip pat darbo užmokesčio išlaidos, kurių tinkamumui pagrįsti nepateikti dokumentai, nurodyti šios lentelės 1.1.1 eilutės 1 punkte; 3. darbo užmokestis iš VPS administravimo lėšų VPS vykdytojos darbuotojui gali būti mokamas, jeigu jis įdarbintas VPS vykdytojos pagal darbo sutartį. VPS vykdytoja, sudarydama darbo sutartis su darbuotojais, turi užtikrinti visų VPS įgyvendinimui ir administravimui būtinų funkcijų vykdymą. VPS vykdytoja turi teisę įdarbinti papildomus darbuotojus pagal terminuotas darbo sutartis, sudaromas su VPS įgyvendinimu susijusių darbų atlikimo laikui. Darbo užmokestis iš VPS administravimo lėšų tam pačiam VPS vykdytojos

		darbuotojui gali būti mokamas ne daugiau kaip už vieną visą darbo etatą (nepriklausomai nuo darbo sutarties rūšies). Tas pats darbuotojas gali vykdyti kelių pareigybių funkcijas, jeigu jis atitinka toms pareigybėms keliamus minimalius kvalifikacijos reikalavimus, nurodytus VPS atrankos taisyklių 15.2 papunktyje; 4. VPS vykdytojos darbuotoju negali būti asmuo, tuo pačiu metu esantis VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo nariu; 5. VVG visuotinio narių susirinkimo arba VVG kolegialaus valdymo organo sprendimu VPS administravimą atliekantiems VPS vykdytojos darbuotojams darbo teisinių santykių pradžioje ir jų eigoje gali būti mokamas darbo užmokestis, kuris turi būti ne mažesnis ir ne didesnis nei šios lentelės 1.1.1.1–1.1.1.3 ir 2.1.1 eilutėse nustatytas pareiginės algos koeficiento intervalas. VPS vykdytojos darbuotojams darbo užmokestis gali būti padidintas atsižvelgiant į VPS vykdytojos darbuotojo VPS administravimo patirtį, už kiekvienus paskesnius darbo metus, skaičiuojant nuo 2019 m. sausio 1 d., skiriant (nuosekliai) po 1 proc. pareiginės algos. Šis priedas negali būti didesnis kaip 30 proc. pareiginės algos. Kai VPS vykdytojos darbuotojo darbo užmokestis pasiekia didžiausią galimą darbo užmokesį pagal šį punktą, jo tolesnis finansinis skatinimas iš VPS administravimo lėšų nėra tinkama finansuoti išlaida.
1.1.1.1.	VPS administravimo vadovui	Tinkamų finansuoti išlaidų įkainis: vieno viso darbo etato darbo užmokesčio bazinis įkainis – suma, apskaičiuojama pagal Valstybės tarnybos įstatymo 1 priede „Lietuvos Respublikos valstybės tarnautojų pareigybių pareiginių algų koeficientai“ pateikiamos lentelės 7 eilutėje III įstaigų grupei priskirtą pareiginės algos koeficientų intervalą (išreikštą baziniais dydžiais, kurie yra nuo 7,4 iki 14 bazinių dydžių). Nuo 2024 m. sausio 1 d. darbo užmokestis perskaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymu Nr. XVI-2011. Perskaičiuotas darbo užmokesčio dydis (bruto) negali viršyti taisyklėse numatytų bazinių dydžių.
1.1.1.2.	VPS buhalterinės apskaitos specialistui ir (arba) finansininkui	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. VPS buhalterinės apskaitos specialistas ir (arba) finansininkas įdarbinamas pagal darbo sutartį. Tinkamų finansuoti išlaidų įkainis: vieno viso darbo etato darbo užmokesčio bazinis įkainis – suma, apskaičiuota pagal Valstybės tarnybos įstatymo 1 priede „Lietuvos Respublikos valstybės tarnautojų pareigybių pareiginių algų koeficientai“ pateikiamos lentelės 8 eilutėje III įstaigų grupei priskirtą pareiginės algos koeficientų intervalą (išreikštą baziniais dydžiais, kurie yra nuo 6,4 iki 12 bazinių dydžių). Nuo 2024 m. sausio 1 d. darbo užmokestis perskaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymu Nr. XVI-2011. Perskaičiuotas darbo užmokesčio dydis (bruto) negali viršyti taisyklėse numatytų bazinių dydžių. 2. VPS vykdytoja, neturinti VPS buhalterinės apskaitos specialisto ir (arba) finansininko, dirbančio pagal

		darbo sutartį, gali įsigyti buhalterinės apskaitos teikimo paslaugas iš paslaugos teikėjo – juridinio asmens, teikiančio jas pagal paslaugų teikimo arba kitas sutartis, arba fizinio asmens, veikiančio pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą ir samdyto VPS vykdytojos pagal paslaugų teikimo ar kitas sutartis.
1.1.1.3.	VPS administratoriui	Taikomas tas pats tinkamų finansuoti išlaidų įkainis, nurodytas šios lentelės 1.1.1.2 eilutėje.
1.1.2.	komandiruočių išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. komandiruotės turi būti tiesiogiai susijusios su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu (kaimo vietovių VPS atveju), KPP priemonės „LEADER“ ir ŽVP priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimu (dvisektorių VPS atveju), VPS priemonių įgyvendinimu, horizontaliųjų ES politikos sričių – darnaus vystymosi, įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos mažinimo veiksmus, moterų ir vyrų lygių galimybių skatinimo, ES konkurencijos teisės – įgyvendinimu; 2. komandiruočių išlaidos negali viršyti įkainių, nustatytų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“; 3. komandiravimui taikoma tvarka: 3.1. kai komandiruotė yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, VPS vykdytojos darbuotojai komandiruojami VPS vykdytojos nustatyta vidaus tvarka; 3.2. kai komandiruotė yra į užsienį: 3.2.1. VPS vykdytojos darbuotojai turi būti komandiruojami VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo sprendimu; 3.2.2. komandiruotės turinio tinkamumas turi būti iš anksto suderintas su Agentūra, t. y. likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki planuojamos komandiruotės į užsienį VPS vykdytoja turi informuoti Agentūrą raštu apie planuojamą komandiruotę (rekomenduojama pasirašytą raštą siųsti bendruoju Agentūros el. pašto adresu dokumentai@nma.lt, taip pat tiesiogiai VPS vykdytojo veiklą koordinuojančiam Agentūros darbuotojui). Informaciniame rašte turi būti pateikta bent ši informacija: planuojamos komandiruotės tema ir tikslas (pagrindžiantis, kad komandiruotė prisidės prie geresnio VPS įgyvendinimo), data, vieta (valstybė ir tikslus komandiruotės vietos adresas), darbotvarkė, organizatoriai ir jų kontaktai. Agentūra turi išnagrinėti VPS vykdytojos pateiktą informaciją ir pateikti atsakymą raštu (raštas turi būti siunčiamas ir el. paštu VPS vykdytojos darbuotojui, atsakingam už komandiruotės organizavimą) dėl komandiruotės turinio tinkamumo per 7 darbo dienas nuo VPS vykdytojos informacinio rašto gavimo dienos; 4. tinkamos finansuoti išlaidos:

		4.1. kelionės išlaidos: 4.1.1. kai komandiruotė yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal šią išlaidų eilutę pripažįstamos kelionės į komandiruotės vietą ir grįžimo iš jos išlaidos viešuoju transportu. Jeigu vykstama VPS vykdytojos teisėtais pagrindais valdoma transporto priemonė, tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal šią išlaidų eilutę pripažįstamos automobilio stovėjimo mokamose automobilių stovėjimo vietose išlaidos; kelionės į komandiruotės vietą ir grįžimo iš jos kuro išlaidos finansuojamos pagal šios lentelės 1.3.8 eilutę; 4.1.2. kai komandiruotė yra į užsienį, ir: 4.1.2.1. komandiruotės vieta į vieną pusę yra daugiau kaip 400 km, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos lėktuvo ekonomine klase išlaidos arba kelionės viešuoju antžeminiu ir (arba) viešuoju vandens transportu, ir (arba) VPS vykdytojos teisėtais pagrindais valdoma transporto priemonė išlaidos. Kelionės lėktuvu tinkamos finansuoti išlaidos negali viršyti Komandiruočių ir kelionių fiksuotųjų įkainių nustatymo techninės paramos projektuose tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje www.esinvesticijos.lt, nurodytų fiksuotųjų įkainių dydžio. Jeigu vykstama VPS vykdytojos teisėtais pagrindais valdoma transporto priemonė, tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal šią išlaidų eilutę pripažįstamos kelių mokesčių, automobilio stovėjimo mokamose automobilių stovėjimo vietose išlaidos; kelionės į komandiruotės vietą ir grįžimo iš jos kuro išlaidos finansuojamos pagal šios lentelės 1.3.8 eilutę; 4.1.2.2. komandiruotės vieta į vieną pusę yra už mažiau kaip 400 km, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos kelionės viešuoju antžeminiu ir (arba) viešuoju vandens transportu, ir (arba) VPS vykdytojos teisėtais pagrindais valdoma transporto priemonė. Jeigu vykstama VPS vykdytojos teisėtais pagrindais valdoma transporto priemonė, tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal šią išlaidų eilutę pripažįstamos kelių mokesčių, automobilio stovėjimo mokamose automobilių stovėjimo vietose išlaidos; kelionės į komandiruotės vietą ir grįžimo iš jos kuro išlaidos finansuojamos pagal šios lentelės 1.3.8 eilutę; 4.1.2.3. kelionių šalies viduje viešuoju transportu išlaidos; 4.2. dienpinigių išlaidos (šios išlaidos gali būti pripažintos tinkamomis finansuoti tik VPS vykdytojos darbuotojui (-ams), dirbančiam (-tiems) pagal darbo sutartį (-is)): 4.2.1. kai komandiruotė yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, dienpinigiai nėra tinkama finansuoti išlaida; 4.2.2. kai komandiruotė yra į užsienį, dienpinigiai negali viršyti dienpinigių normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo“; 4.3. nakvynės išlaidos: 4.3.1. kai komandiruotė yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, nakvynės išlaidos gali būti pripažįstamos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu komandiruotė trunka daugiau negu vieną dieną ir yra ne VPS
--	--	--

		vykdytojos teritorijoje. Tinkamos finansuoti nakvynės išlaidos negali viršyti Apgyvandinimo Lietuvoje išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje www.esinvesticijos.lt, nurodytų apgyvendinimo Lietuvoje fiksuotųjų įkainių dydžio; 4.3.2. kai komandiruotė yra į užsienį, vienos nakvynės išlaidos negali viršyti gyvenamojo ploto nuomos dienos normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo“; 4.4. medicininių išlaidų draudimas ir nelaimingų atsitikimų draudimas, apimantis mirties, neįgalumo ir traumų rizikas; 4.5. dalyvio mokestis (jeigu tokį numato renginio organizatorius) (nurodoma be PVM): 4.5.1. kai komandiruotė yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, dalyvio mokesčio tinkamų finansuoti išlaidų įkainis – 50 (penkiasdešimt) Eur; 4.5.2. kai komandiruotė yra į užsienį, dalyvio mokesčio tinkamų finansuoti išlaidų įkainis – 300 (trys šimtai) Eur.
1.1.3.	VPS administravimą atliekančių darbuotojų ir kolegialaus VPS valdymo organo narių mokymų išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. mokymai turi būti iš anksto suplanuoti, t. y. planuojamų mokymo renginių skaičius, mokymų valandų ir dalyvių skaičius turi atitikti patvirtintą VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašą; 2. mokymų turinys turi būti tiesiogiai susijęs su VPS vykdytojos tinkamumo sąlygų vykdymu, atrankos kriterijų ir įsipareigojimų laikymusi, VPS vykdytojos atliekamomis VPS administravimo funkcijomis, VPS įgyvendinamų priemonių turiniu, horizontaliomis ES politikos sritimis – darniu vystymusi, įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos mažinimo veiksmus, moterų ir vyrų lygiomis galimybėmis, ES konkurencijos teise; 3. mokymo paslaugas gali organizuoti pati VPS vykdytoja arba pirkti iš kitų mokymo paslaugų teikėjų arba organizatorių; 4. mokymų paslaugų teikimo sąlygos: 4.1. mokymo paslaugas gali teikti mokymo paslaugų teikėjai (nurodomos alternatyvos): 4.1.1. juridiniai asmenys, kuriems kvalifikacijos ir kompetencijos įrodymo dokumentai išduoti patikimų subjektų, t. y. Švietimo ir mokslo institucijų registre (www.aikos.smm.lt) esančių juridinių asmenų, valstybės institucijų, valstybės įsteigtų viešųjų juridinių asmenų, kitų juridinių asmenų, kuriems Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka yra išduota licencija ir (arba) leidimas mokyti pagal mokymų programas, atitinkančias planuojamų mokymų temą; 4.1.2. juridiniai asmenys, kuriems Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 822 „Dėl Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka yra išduota licencija vykdyti formalųjį

	profesinį mokymą; 4.1.3. <i>Neteko galios nuo 2021-09-30</i> 4.1.4. juridiniai asmenys, kuriems Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. 1423 „Dėl Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo tvarkos aprašo ir Leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka yra išduotas leidimas vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą; 4.1.5. juridiniai asmenys, kurie yra akredituoti pagal Institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos vertinimo ir akreditacijos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. ISAK-109 „Dėl institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos vertinimo ir akreditacijos“; 4.1.5¹. juridiniai asmenys, kuriems įstatymais nustatyta funkcija organizuoti ir vykdyti žemės ūkio veiklos subjektų ir ūkio subjektų, veikiančių kaimo plėtros srityje, kvalifikacijos tobulinimą; 4.1.6. fiziniai asmenys, turintys teisę vykdyti mokymų veiklą, užsiimančys ja pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą. Jeigu mokymų paslauga įsigyjama iš fizinio asmens, jis turi atitikti lektoriui keliamus reikalavimus, nustatytus šių lentelės 1.1.3 papunkčio 4.2 papunktyje; 4.2. mokymus vedantys lektoriai negali būti VPS vykdytojų darbuotojai (nei perkančiosios organizacijos, nei kitos VPS vykdytojos). Mokymus vedantys lektoriai turi turėti tinkamą ir dokumentais įrodomą kvalifikaciją ir (arba) kompetenciją, atitinkančią mokymų tematiką: 4.2.1. išsilavinimą, atitinkantį mokymų temą, arba 3 (trijų) pastarųjų metų darbo patirtį srityje, pagal kurią vedami mokymai, arba ne trumpiau kaip 1 (vienerius) metus būti vykdę ugdomąją, šviečiamąją ar mokslo sklaidos veiklą, susijusią su numatomo (-ų) mokomojo (-ųjų) renginio (-ių) turiniu; 4.2.2. turėti ne mažesnę kaip 3 (trijų) pastarųjų metų suaugusiųjų mokymo patirtį; 4.3. paslaugos, susijusios su įsigyjamos įrangos, technikos mechanizmu, programų naudojimu, laikomos instruktažu. Šios paslaugos nėra laikomos mokymais; 4.4. mokymai turi vykti Lietuvos Respublikos teritorijoje; 5. apie planuojamus mokymus turi būti tinkamai informuota Agentūra, t. y. likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms iki planuojamų mokymų pradžios VPS vykdytoja turi informuoti Agentūrą raštu apie planuojamus mokymus. Informacija apie planuojamus mokymus Agentūrai siunčiama el. p. LEADERmokymai@nma.lt. Informaciniame rašte turi būti pateikta bent ši informacija: planuojamų mokymų tema, data, vieta, mokymų trukmė valandomis, mokymuose planuojantys dalyvauti asmenys, mokymus teiksiantis mokymų paslaugų teikėjas, lektorių vardai, pavardės, pareigos;
--	---

		6. tinkamos finansuoti išlaidos ir taikomas didžiausias įkainis nustatomas vadovaujantis Bendrųjų įgūdžių mokymo fiksuotojo įkainio nustatymo tyrimo ataskaita, skelbiama www.esinvesticijos.lt . Tuo atveju, jeigu organizuojant mokymus būtinos ne visos bendrųjų įgūdžių mokymo fiksuotojo įkainio sudedamosios dalys, vadovaujama atskirų dalių įkainiais, nurodytais Bendrųjų įgūdžių mokymo fiksuotojo įkainio nustatymo tyrimo ataskaitoje. Tuo atveju, kai perkamos konkrečių mokymų paslaugos iš kitų mokymo paslaugų teikėjų vienam ar keliems VPS vykdytojos darbuotojams, tinkamos finansuoti išlaidos grindžiamos trimis komerciniais pasiūlymais, kaip nurodyta Taisyklių 13.2.1 papunktyje.
1.2.	su VPS vykdytojos veiklos išlaikymu susijusios išlaidos (su VPS įgyvendinimu susijusi veiklos dalis):	
1.2.1.	kanceliarinių prekių ir popieriaus įsigijimo (raštinės reikmenys)	-
1.2.2.	ryšio paslaugų įsigijimo	Tinkamos finansuoti išlaidos: 1. interneto ryšio, įskaitant VPS vykdytojos biuro patalpose esantį interneto ryšį, priskirtą pagal VPS vykdytojos biuro patalpų nuomos ar panaudos sutartį; 2. VPS vykdytojos darbuotojų mobiliojo telefono ryšio ir fiksuotojo telefono ryšio, įskaitant VPS vykdytojos biuro patalpose esantį fiksuotąjį telefono ryšį, priskirtą pagal VPS vykdytojos biuro patalpų nuomos ar panaudos sutartį; 3. pašto, įskaitant pašto kurjerių paslaugas.
1.2.3.	VPS vykdytojos visuotinių narių susirinkimų ir kolegialaus valdymo organo posėdžių išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. VPS vykdytojos visuotiniuose narių susirinkimuose ir kolegialaus valdymo organo posėdžiuose svarstomi klausimai turi būti tiesiogiai susiję su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu (kaimo vietovių VPS atveju), KPP priemonės „LEADER“ ir ŽVP priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimu (dvisektorių VPS atveju); 2. tinkamos finansuoti išlaidos: 2.1. patalpų nuomos, skirtos VPS vykdytojos visuotiniam narių susirinkimui ar kolegialaus valdymo organo posėdžiui, kai jis vyksta ne VPS vykdytojos biure. Patalpų nuomos tinkamų finansuoti išlaidų įkainiai nurodyti šios lentelės 2.2.1 eilutės 3.3 papunktyje; 2.2. kavos pertraukos (kava, arbata, vanduo, kiti nealkoholiniai gėrimai ir užkandžiai). Kavos pertraukos tinkamų finansuoti išlaidų įkainiai nurodyti šios lentelės 2.2.1 eilutės 3.3 papunktyje.
1.2.4.	VPS vykdytojos dalyvavimo tinkluose nario mokestis	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. Tinkami VVG tinklai: kaimo vietovių VVG tinklas (kaimo vietovių VVG atveju); kaimo vietovių VVG tinklas ir žuvininkystės regionų VVG tinklas (jeigu toks įkurtas ir veikia) (dvisektorių VVG atveju). 2. Tinkamų finansuoti išlaidų įkainis – 300 (trys šimtai) Eur (be PVM) nario mokestis per metus

		dalyvaujant vieno tinkamo VVG tinklo veikloje.
1.2.5.	VPS vykdytojos atstovavimo išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. VPS vykdytojos atstovavimas leidžiamas Lietuvos Respublikoje ir kitose ES valstybėse narėse vykstančiuose renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu (kaimo vietovių VVG atveju), KPP priemonės „LEADER“ ir ŽVP priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimu (dvisektorių VVG atveju); 2. VPS vykdytojai gali atstovauti: 2.1. VPS vykdytojos nariai. Jeigu renginys vyksta užsienyje, jie turi būti deleguoti VVG visuotinio narių susirinkimo arba VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo sprendimu, kuris turi būti viešai skelbiamas VPS vykdytojos interneto svetainėje atitinkamai pagal šių Taisyklių 34.12 arba 34.13 papunkčius. Sprendime turi būti nurodytas VPS vykdytojos atstovavimo poreikio pagrindimas; 2.2. VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo nariai. Jeigu renginys vyksta užsienyje, jie turi būti deleguoti VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo sprendimu, kuris turi būti viešai skelbiamas VPS vykdytojos interneto svetainėje pagal šių Taisyklių 34.13 papunktį. Sprendime turi būti nurodytas VPS vykdytojos atstovavimo poreikio pagrindimas; 2.3. VPS vykdytojos darbuotojai. VPS vykdytojos darbuotojų komandiravimo tvarka nustatyta šios lentelės 1.1.2 eilutėje (visos VVG darbuotojų patirtos atstovavimo išlaidos turi būti priskiriamos prie 1.1.2 eilutės, skirtos VVG darbuotojų komandiruočių išlaidoms); 3. Neteko galios nuo 2018-11-08; 4. tinkamos finansuoti išlaidos: kelionės išlaidos, dienpinigiai (dienpinigiai gali būti mokami tik VPS vykdytojos darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis), nakvynės išlaidos, dalyvio mokestis, draudimo išlaidos. Taikomos tos pačios specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos, įskaitant tinkamų finansuoti išlaidų įkainius, nurodytos šios lentelės 1.1.2 eilutėje.
1.2.6.	viešųjų paslaugų teikėjų paslaugos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. viešųjų paslaugų teikėjų paslaugos turi būti tiesiogiai susijusios su VPS vykdytojos vykdoma veikla, susijusia su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu (kaimo vietovių VPS atveju) arba KPP priemonės „LEADER“ ir ŽVP priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimu (dvisektorių VPS atveju), siekiant užtikrinti atitiktį VVG tinkamumo sąlygoms, VVG prisiimtiems įsipareigojimams, tinkamą vietos projektų vertinimą, tinkamą VPS ir vietos projektų įgyvendinimo valdymą ir kontrolę; 2. tinkamos finansuoti išlaidos: 2.1. banko mokesčiai (susijusios su atsiskaitomosios sąskaitos, kuri skirta paramos VPS įgyvendinti lėšoms, atidarymu ir aptarnavimu);

		2.2. draudimo įmokų išlaidos (draudimo įmokos turi būti susijusios su paramos VPS administravimui lėšomis įgyto ilgalaikio turto draudimo paslaugomis VPS įgyvendinimo laikotarpiu); 2.3. valstybės įmonės Registrų centro Juridinių asmenų registro ir Nekilnojamojo turto kadastro ir registro viešosios paslaugos (piniginės nuobaudos, skiriamos juridiniam asmeniui už pavėluotą ar netinkamą privalomų duomenų atnaujinimą, yra netinkamos finansuoti); 2.4. valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro viešosios paslaugos; 2.5. nepriklausomų audito įmonių, įrašytų į audito įmonių sąrašą pagal Lietuvos Respublikos audito įstatymą, paslaugos, susijusios su VPS įgyvendinimo tinkamumo vertinimu; 2.6. kitų valstybės institucijų, valstybės įmonių viešosios paslaugos; 2.7. dokumentų, reikalingų atsiskaitymui už panaudotą paramą VPS administruoti, vertimo paslaugos į lietuvių kalbą su vertimų biuro antspaudu arba notaro patvirtinimu.
1.3.	su VPS vykdytojos veiklos išlaikymu susijusios išlaidos (ūkio dalis):	
1.3.1.	biuro patalpų nuomos išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. biuro patalpų nuomos sutartis turi būti įregistruota VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre; 2. nuomojamų biuro patalpų plotas negali viršyti 100 kv. m. (jeigu viršija, tinkamomis finansuoti išlaidomis proporcingai pripažįstama dalis biuro patalpų nuomos mokesčio); 3. biuro patalpose, kurios yra išlaikomos iš VPS administravimo lėšų, negali būti registruoti ir vykdyti veiklos kiti juridiniai asmenys (pvz., miesto VVG, žvejybos ir akvakultūros VVG), išskyrus juridinius asmenis, kuriuos yra įsteigusi VPS vykdytoja įgyvendindama bendradarbiavimo projektus pagal KPP „LEADER“ priemonės veiklos sritį „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“.
1.3.2.	biuro patalpų remonto išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. biuro patalpų remontas leidžiamas tik tuo atveju, jeigu biuro patalpos nuosavybės teise priklauso VPS vykdytojai arba yra nuomojamos arba naudojamos panaudos teise, kai biuro patalpų nuomos arba panaudos sutartis įregistruota VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ir ji galioja ne trumpiau kaip iki VPS įgyvendinimo pabaigos; 2. biuro patalpų remontas pripažįstamas tinkamomis finansuoti išlaidomis vieną kartą per VPS įgyvendinimo laikotarpį; 3. biuro patalpų remonto išlaidos turi būti patirtos ne anksčiau kaip nuo VPS patvirtinimo iki 2020 m. sausio 1 d.
1.3.3.	biuro patalpų įrenginių įsigijimo, įrengimo,	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. biuro patalpų įrenginiai turi būti susiję su darbuotojų būtinų darbo sąlygų užtikrinimu (pvz.,

	aptarnavimo, remonto ir utilizavimo išlaidos	kondicionavimo, vėdinimo, sanitarinių mazgų įrenginiai), biuro patalpose esančio turto apsauga (pvz., ilgalaikio turto apsaugos priemonių įsigijimo ir sumontavimo išlaidos (pvz., apsauginės langų žaliuzės)); 2. jeigu VPS vykdytoja biuro patalpų įrenginius yra įsigijusi iš 2007–2013 m. finansavimo laikotarpio ir jos biuras yra tose pačiose patalpose kaip ir 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu, biuro patalpų įrenginiai laikomi tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu anksčiau įsigyti įrenginiai yra visiškai nudėvėti, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas; 3. biuro patalpų įrenginių įsigijimo išlaidos pripažįstamos tinkamomis finansuoti išlaidomis vieną kartą per VPS įgyvendinimo laikotarpį, išskyrus šiuos atvejus: 3.1. kai biuro patalpų įrenginiai visiškai nudėvimi, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas; 3.2. kai konkretus biuro patalpų įrenginys nepataisomai sugenda arba jo remonto išlaidos sudaro daugiau kaip 50 proc. sugedusio biuro patalpų įrenginio pirkimo vertės; 3.3. jeigu įvyko draudžiamasis įvykis, o draudikas numato kompensuoti tik likutinę apdrausto biuro patalpų įrenginio vertės dalį, kurios nepakanka naujam analogiškam biuro patalpų įrenginiui įsigyti; 4. jeigu taikomos šios eilutės 3.2 ir 3.3 papunkčiuose nurodytos išimtys, VPS vykdytoja, įsigijusi naują biuro patalpų įrenginį, su mokėjimo prašymu turi pateikti dokumentą, kuriuo pažymima, kad keičiamas biuro patalpų įrenginys buvo sugadintas, ir dokumentą, kuriuo įrodoma, kad konkretus sugadintas biuro patalpų įrenginys buvo atiduotas utilizuoti. Jeigu dėl draudžiamąjo įvykio draudikas išmokėjo draudimo išmoką, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstama ta išlaidų dalis, kurios nepadengia draudimo išmoka; 5. jeigu taikomos šios eilutės 3.1–3.3 papunkčiuose nurodytos išimtys, tinkama finansuoti išlaida – biuro patalpų įrenginių utilizavimo mokestis.
1.3.4.	biuro baldų įsigijimo, remonto ir utilizavimo išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. jeigu VPS vykdytoja biuro baldus yra įsigijusi iš 2007–2013 m. finansavimo laikotarpio ir jos biuras yra tose pačiose patalpose, kaip ir 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu, biuro baldai laikomi tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu jie yra visiškai nudėvėti, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Ši nuostata gali būti netaikoma biuro baldų, skirtų naujoms darbo vietoms įrengti (kai 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu VPS vykdytoja įdarbina daugiau darbuotojų negu 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu), įsigijimui, taip pat archyvavimo baldų, skirtų VPS administravimo ir įgyvendinimo dokumentų saugojimui, įsigijimui; 2. konkrečių biuro baldų įsigijimo išlaidos pripažįstamos tinkamomis finansuoti išlaidomis vieną kartą per VPS įgyvendinimo laikotarpį, išskyrus šiuos atvejus:

		2.1. kai konkretūs biuro baldai visiškai nudėvimi, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas; 2.2. kai konkretūs biuro baldai nepataisomai sugenda arba jų remonto išlaidos sudaro daugiau kaip 50 proc. sugedusio biuro baldo pirkimo vertės; 2.3. jeigu įvyko draudžiamasis įvykis, o draudikas numato kompensuoti tik likutinę apdraustų biuro baldų vertės dalį, kurios nepakanka naujam analogiškam biuro baldui įsigyti; 2.4. kai įsigijami archyvavimo baldai; 3. jeigu taikomos šios eilutės 2.2 ir 2.3 papunkčiuose nurodytos išimtys, VPS vykdytoja, įsigijusi naują biuro baldą, su mokėjimo prašymu turi pateikti dokumentą, kuriuo pažymima, kad keičiamas biuro baldas buvo sugadintas, ir dokumentą, kuriuo įrodoma, kad konkretus sugadintas biuro baldas buvo atiduotas utilizuoti. Jeigu dėl draudžiamojo įvykio draudikas išmokėjo draudimo išmoką, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstama ta išlaidų dalis, kurios nepadengia draudimo išmoka; 4. jeigu taikomos šios eilutės 2.1–2.3 papunkčiuose nurodytos išimtys, tinkama finansuoti išlaida – biuro baldų įrenginių utilizavimo mokestis ir didelių gabaritų baldų vežimo iki didelių gabaritų (stambiagabaričių) atliekų surinkimo aikštelių arba sąvartynų, arba kitų atliekų tvarkymo aikštelių paslauga; 5. biuro baldų įsigijimo išlaidos pripažįstamos tinkamomis, jeigu jos patirtos ne anksčiau kaip nuo VPS patvirtinimo iki 2020 m. sausio 1 d. (išimtis taikoma archyvavimo baldams ir atvejams, nurodytiems šios eilutės 2.2–2.3 papunkčiuose – šiais atvejais išlaidos yra tinkamos nuo VPS patvirtinimo iki šių Taisyklių 13.6 papunktyje nurodytos datos).
1.3.5.	biuro technikos ir įrangos įsigijimo, aptarnavimo ir remonto arba nuomos išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. tinkamos finansuoti išlaidos: kompiuterių, duomenų saugyklos, kompiuterių programinės įrangos (įskaitant finansinės apskaitos programos), spausdintuvų, kopijavimo aparato ar daugiafunkcio įrenginio, telefono ir (arba) faksų aparatų, vaizdo-fototechnikos, kitos biuro įrangos įsigijimo, aptarnavimo ir eksploatacijos (įskaitant programinės įrangos atnaujinimą), remonto išlaidos arba minėtos technikos ir įrangos nuomos išlaidos, atsižvelgiant į VPS vykdytojos darbuotojų skaičių; 2. jeigu VPS vykdytoja biuro techniką ir įrangą yra įsigijusi iš 2007–2013 m. finansinio laikotarpio, biuro technikos ir įrangos įsigijimo ir nuomos išlaidos laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu biuro technika ir (arba) įranga yra visiškai nudėvėta, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Ši nuostata gali būti netaikoma biuro technikos ir įrangos, būtinos naujoms darbo vietoms įrengti (kai 2014–2020 m. finansiniu laikotarpiu VPS vykdytoja įdarbina daugiau darbuotojų negu 2007–2013 m. finansiniu laikotarpiu), įsigijimui ir nuomai; 3. biuro technikos ir įrangos įsigijimo išlaidos pripažįstamos tinkamomis finansuoti išlaidomis vieną kartą per VPS įgyvendinimo laikotarpį, išskyrus šiuos atvejus:

		3.1. kai biuro technika ir (arba) įranga visiškai nudėvima, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas; 3.2. kai biuro technika ir (arba) įranga nepataisomai sugenda arba jos remonto išlaidos sudaro daugiau kaip 50 proc. sugedusios biuro technikos ir (arba) įrangos pirkimo vertės; 3.3. jeigu įvyko draudžiamasis įvykis, o draudikas numato kompensuoti tik likutinę apdraustos biuro technikos ir įrangos vertės dalį, kurios nepakanka naujai analogiškai biuro technikai ir (arba) įrangai įsigyti; 4. jeigu taikomos šios eilutės 3.2 ir 3.3 papunkčiuose nurodytos išimtys, VPS vykdytoja, įsigijusi naują biuro techniką ir (arba) įrangą, su mokėjimo prašymu turi pateikti dokumentą, kuriuo pažymima, kad keičiama biuro technika ir (arba) įranga buvo sugadinta, ir dokumentą, kuriuo įrodoma, kad konkreti sugadinta biuro technika ir (arba) įranga buvo atiduota utilizuoti. Jeigu dėl draudžiamojo įvykio draudikas išmokėjo draudimo išmoką, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstama ta išlaidų dalis, kurios nepadengia draudimo išmoka; 5. jeigu taikomos šios eilutės 3.1–3.3 papunkčiuose nurodytos išimtys, tinkama finansuoti išlaida – biuro technikos ir įrangos (išskyrus kompiuterinę programinę įrangą) utilizavimo mokestis
1.3.6.	biuro patalpų komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. tinkamų finansuoti komunalinių paslaugų (pvz., šildymo, elektros energijos, vandens, šiukšlių išvežimo) ir patalpų priežiūros (pvz., valymo) išlaidų dydis nustatomas įvertinus santykį tarp faktinio biuro patalpų ploto (kv. m) ir didžiausio tinkamo finansuoti biuro patalpų ploto (kv. m), kuris yra ne daugiau kaip 100 kv. m.: 1.1. jeigu faktinis biuro patalpų plotas (kv. m) neviršija didžiausio tinkamo finansuoti biuro patalpų ploto (kv. m), biuro patalpų komunalinės paslaugos yra tinkamos finansuoti 100 proc., išskyrus atvejį, kai biuro patalpos užima dalį pastato ploto; 1.2. jeigu faktinis biuro patalpų plotas (kv. m) viršija didžiausią tinkamą finansuoti biuro patalpų plotą (kv. m), biuro patalpų komunalinės paslaugos yra tinkamos finansuoti įvertinus santykį tarp faktinio biuro patalpų ploto (kv. m) ir didžiausio tinkamo finansuoti biuro patalpų ploto (kv. m), išskyrus atvejį, kai biuro patalpos užima dalį pastato ploto; 1.3. jeigu biuro patalpos užima dalį pastato ploto, biuro patalpų komunalinių paslaugų tinkamos finansuoti išlaidos apmokamos taikant <i>pro rata</i> principą, atsižvelgiant į pastato plotą (kv. m), biuro plotą (kv. m) ir didžiausią tinkamą finansuoti biuro patalpų plotą (kv. m); 2. biuro patalpų komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros išlaidos apmokamos taip: 2.1. jeigu VPS vykdytojos biuro patalpos nuosavybės teise priklauso VPS vykdytojai, biuro patalpų komunalinių paslaugų ir priežiūros išlaidos apmokamos pagal komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros teikėjų VPS vykdytojai pateiktas sąskaitas, vadovaujantis šios išlaidų eilutės 1 punkte nustatyta metodika;

		2.2. jeigu VPS vykdytojos biuro patalpos yra nuomojamos arba naudojamos panaudos teise, biuro patalpų komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros išlaidos apmokamos šiais alternatyviais būdais: 2.2.1. pagal nuomotojo arba panaudos davėjo, arba komunalinių paslaugų teikėjo kiekvieną mėnesį pateiktą VPS vykdytojai sąskaitą, kurioje nurodomos praėjusio mėnesio komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros išlaidos, apskaičiuotos vadovaujantis šios išlaidų eilutės 1 punkte nustatyta metodika (išlaidos turi būti išskaidytos pagal komunalinių ir patalpų priežiūros paslaugų rūšis, o ne pateikiamos kaip bendra suma); 2.2.2. jeigu nuomotojas arba panaudos davėjas yra savivaldybė, kita valstybės institucija ar savivaldybės įstaiga, turinti patvirtintą komunalinių paslaugų ir patalpų priežiūros išlaidų apskaičiavimo metodiką, taikomą jos disponuojamų patalpų nuomininkams arba panaudos gavėjams, gali būti taikoma jų metodika, atsižvelgiant į didžiausią tinkamą finansuoti biuro patalpų plotą (kv. m) (kai biuro patalpų plotas aktualus pagal metodiką).
1.3.7.	transporto priemonės (automobilio) įsigijimo arba nuomos (įskaitant išperkamąją nuomą) ir išlaikymo išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. tinkamos finansuoti išlaidos: vieno lengvojo automobilio įsigijimo arba išperkamosios nuomos išlaidos; įsigyto arba išperkamosios nuomos būdu išsinuomoto automobilio remonto ir išlaikymo išlaidos; transporto valdymo ir stebėjimo sistemos įsigijimo, įrengimo ir aptarnavimo. Jeigu VPS vykdytoja neįsigyja lengvojo automobilio nuosavybės teise arba neišsinuomoja jo išperkamosios nuomos teise, tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal šią eilutę pripažįstamos vieno lengvojo automobilio paprastosios nuomos išlaidos, kai transporto priemonė nuomojama iš asmenų, kuriems automobilių nuoma yra įprasta komercinė-ūkinė veikla. Kuro išlaidos pripažįstamos tinkamomis finansuoti pagal šios lentelės 1.3.8 išlaidų eilutę; automobilio draudimo išlaidos pripažįstamos tinkamomis pagal šios lentelės 1.2.6 eilutę; 2. tinkamų finansuoti išlaidų įkainis (galioja lengvojo automobilio įsigijimui ir išperkamajai nuomai) – taikomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ 5.2.1 papunktyje nurodytas įkainis, taikomas lengviesiems automobiliams, turintiems ne daugiau kaip 5 sėdimas vietas. Jeigu VPS vykdytoja neįsigyja lengvojo automobilio nuosavybės teise arba neišsinuomoja jo išperkamosios nuomos teise, lengvojo automobilio paprastosios nuomos įkainis – 1 200 (vienas tūkstantis du šimtai) Eur per metus.
1.3.8.	kuro išlaidos	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos VPS vykdytojos teisėtais pagrindais (nuosavybės teise ir (arba) pagal nuomos sutartį (įskaitant išperkamosios nuomos sutartį), ir (arba) panaudos sutartį) valdomų transporto priemonių (automobilių) (ne daugiau kaip dviejų tuo pat metu) kuro įsigijimo išlaidos; 2. kuras apmokamas pagal kuro pirkimo dokumentus, atsižvelgiant į kelionių, tiesiogiai susijusių su VPS administravimu ir (arba) įgyvendinimu, dokumentuose (kelionių lapuose) nurodytą tikslų maršrutą ir

		nuvažiuotą kilometrų skaičių pagal transporto priemonės spidometro rodmenis, įvertinus vidutinės transporto priemonės kuro sąnaudas 100 km. Netinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos netiksliai kelionių lapuose apskaitytos, kelionėms sunaudoto kuro išlaidos, t. y. nenurodžius konkretaus kelionės maršruto (iš kur į kur), kelionės tikslo, nesusijusios su VPS administravimu ir įgyvendinimu, nenurodžius transporto priemonės spidometro rodmenų kelionės pradžioje ir kelionės pabaigoje ir nepateikus duomenų, pagal kuriuos nustatytos vidutinės transporto priemonės kuro sąnaudos 100 km.
2.	VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos:	
2.1.	su darbo teisinais santykiais susijusios išlaidos:	
2.1.1.	darbo užmokestis pagal darbo sutartį VPS viešųjų ryšių specialistui	Taikomas tas pats tinkamų finansuoti išlaidų įkainis, nurodytas šios lentelės 1.1.1.2 eilutėje.
2.1.2.	su viešųjų ryšių specialisto komandiruočiais susijusios išlaidos	Taikomos tos pačios specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos, nurodytos šios lentelės 1.1.2 eilutėje.
2.1.3.	su viešųjų ryšių specialisto mokymais susijusios išlaidos	Taikomos tos pačios specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos, nurodytos šios lentelės 1.1.3 eilutėje.
2.2.	su VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo ir kita viešųjų ryšių veikla susijusios išlaidos:	
2.2.1.	VPS įgyvendinimo viešinimo išlaidos:	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. VPS įgyvendinimo viešinimui taikomos Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Viešinimo taisyklės), išskyrus Viešinimo taisyklių V skyrių „Didžiausios išlaidų viešinimo priemonėms sumos“. 2. <i>Neteko galios nuo 218-11-08.</i> 3. Tinkamos finansuoti išlaidos ir tinkamų finansuoti išlaidų įkainiai: 3.1. interneto svetainės sukūrimo, modifikavimo, palaikymo ir priežiūros paslaugos. Išlaidų pripažinimo

	tinkamomis finansuoti sąlygos: 3.1.1. interneto svetainė turi būti skirta informacijai, susijusiai su VPS įgyvendinimu, skelbti; 3.1.2. jeigu VPS vykdytoja interneto svetainės sukūrimo paslaugas yra įsigijusi iš 2007–2013 m. finansavimo laikotarpio paramos, interneto svetainės sukūrimo išlaidos pripažįstamos netinkamomis finansuoti išlaidomis; tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos interneto svetainės modifikavimo, palaikymo ir priežiūros paslaugos. Ši nuostata gali būti netaikoma, jeigu VPS vykdytoja pagrindžia, kad naujos interneto svetainės sukūrimas dėl esamų techninių galimybių yra pigesnis pasirinkimas negu senosios modifikavimas (pagrindimas laikomas tinkamu, jeigu šių Taisyklių 13.2.1 papunkčio nustatyta tvarka pateikti 3 juridinių asmenų, kuriems interneto svetainių kūrimas yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomų kainų už paslaugas palyginimai (naujos interneto svetainės sukūrimo ir senosios modifikavimo)); 3.1.3. jeigu VPS vykdytoja interneto svetainės sukūrimo paslaugų nėra įsigijusi iš 2007–2013 m. finansavimo laikotarpio paramos arba taikoma šios lentelės 2.2.1 papunkčio 3.1.2 papunktyje nurodyta išimtis, tinkamomis finansuoti išlaidomis gali būti pripažįstamos vienos interneto svetainės sukūrimo išlaidos per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį, taip pat interneto svetainės modifikavimo, palaikymo ir priežiūros paslaugos; 3.2. plakatai, aiškinamieji standai, informacinės lentos (tinkamų finansuoti išlaidų įkainiai pateikiami Viešinimo taisyklėse); 3.3. viešinimo ir aktyvinimo renginiai (taikomi įkainiai, kai jie nustatyti Renginio organizavimo fiksuotojo įkainio nustatymo tyrimo ataskaitoje, kuri viešai skelbiama interneto tinklalapyje www.esinvesticijos.lt). Tuo atveju, jeigu planuojamos išlaidos, kurios nėra įtrauktos į Renginio organizavimo fiksuotą įkainį, tačiau nurodytos šios lentelės 2.2.1 papunkčio 3.3.1–3.3.5 papunkčiuose, jų kaina turi būti pagrįsta vadovaujantis šių Taisyklių 13.2 papunktyje nurodytais būdais. Tinkamos finansuoti išlaidos: 3.3.1. renginio vietos nuomos; 3.3.2. įrangos nuomos iš įrangos nuomos paslaugų teikėjų, kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, jeigu VPS vykdytoja nėra konkrečios įrangos įsigijusi arba išsinuomojusi pagal šios lentelės 1.3.5 papunktyje; 3.3.3. maitinimo: kavos pertraukos, jeigu renginys trunka iki 4 val.; kavos pertraukos ir pietų, jeigu renginys trunka ilgiau negu 4 val.; 3.3.4. transporto (mikroautobuso arba autobuso) nuomos, įskaitant kurą, jeigu pagal renginio programą numatytas vietos projektų lankymas arba kita su VPS įgyvendinimo viešinimu susijusi mobili veikla; 3.3.5. atlyginimo renginio vedėjui (šios išlaidos yra tinkamos finansuoti, jeigu organizuojamas renginys – konferencija. Renginio vedėju negali būti samdomas VPS vykdytojos darbuotojas arba vienasmenio ar kolegialaus organo narys, taip pat bet kurios kitos VVG darbuotojas arba vienasmenio ar kolegialaus organo
--	--

		narys; 3.4. informavimas spaudoje, per televiziją, radijo kanalais; 3.5. vaizdo, garso medžiaga; 3.6. popieriniai ir elektroniniai leidiniai; 3.7. išorinės ženklavimo priemonės (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama EŽŪFKP atributika); 3.8. mobiliosios įrangos, reikalingos viešinimo ir aktyvinimo renginiams, įsigijimas (pvz., reprezentacinės palapinės, informaciniai standai ir pan.).
2.2.2.	potencialių projektų teikėjų išlaidos vietos paraiškų mokymų	Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos mokymams: 1. mokymai turi būti tiesiogiai susiję su vietos projektų rengimu pagal konkrečias VPS priemones ir (arba) veiklos sritis, kurių rengimui reikia specifinių žinių; 2. mokymai negali būti susiję su bendraisiais vietos projektų rengimo klausimais. Bendraisiais vietos projektų rengimo klausimais laikomi tie klausimai, kurie yra bendri visiems investicinės EŽŪFKP paramos gavėjams (pvz., paraiškos pildymo, mokėjimo prašymo pildymo, atsiskaitymo už projekto rezultatus tvarkos klausimai ir pan.). Mokymus ir konsultacijas bendraisiais vietos projektų rengimo klausimais nemokamai turi teikti VPS vykdytojos darbuotojai (netaikoma mokymams, susijusiems su pirkimų organizavimu); negali būti organizuojami instruktažai, nurodyti šios lentelės 1.1.3 papunkčio 4.3 papunktyje; 3. mokymai gali būti susiję su tradiciniais amatais. Tradicinių amatų mokymų lektoriumi gali būti atestuotas tradicinių amatų meistras, turintis sertifikuotą tradicinių amatų mokymo programą, kiti reikalavimai, keliami lektoriui, nustatyti šios lentelės 1.1.3 papunkčio 4.2 papunktyje, atestuotam tradicinių amatų meistrai, turinčiam sertifikuotą tradicinių amatų mokymo programą, gali būti netaikomi; 4. gali būti numatomi praktiniai mokymai, susiję su prekių, produktų gamyba, apdorojimu, perdirbimu ir jų teikimu rinkai. Tokio pobūdžio mokymai yra laikomi praktiniais – informaciniais seminarais: 4.1. praktinius-informacinius seminarus gali vesti fiziniai asmenys, kurių profesinė veikla yra prekių, produktų gamyba, apdorojimas, perdirbimas ir jų teikimas rinkai ir kurie šia veikla užsiima ne trumpiau kaip 3 (trejus) pastaruosius metus (veiklos vykdymo faktas įrodomas dokumentais: darbo sutartimi, jeigu asmuo dirba pagal darbo sutartį, srityje, atitinkančioje praktinio-informacinio seminario temą; asociacijos, atstovaujančios srities, atitinkančios praktinio-informacinio seminario temą, narystę ir veiklos vykdymą patvirtinančiu dokumentu arba produktų realizaciją įrodančiais dokumentais, jeigu asmuo yra ūkininkas arba veikia pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą. Praktinių- informacinių seminarų vykdymo atveju, fizinis asmuo neprivalo atitikti šios lentelės 1.1.3 papunkčio 4.2 papunktyje nustatytus reikalavimus, keliamus lektoriui, o jo teikiami praktiniai-informaciniai seminarai gali būti teikiami tik tomis

		temomis, kurioms nėra parengtų ir patvirtintų mokymo programų, pagal kurias mokymų paslaugas teikia pripažinti mokymų ir konsultavimo paslaugas teikiantis asmenys; 4.2. praktinio-informacinio seminaro paslaugos teikėjas, įvardytas šios lentelės 2.2.2 papunkčio 4 punkte, suteikęs praktinio-informacinio seminaro paslaugą dalyviams, suteikia laisvos formos dokumentą, kuriame turi būti nurodyta bent ši informacija: praktinio-informacinio seminaro tema, jo dalyvių vardai ir pavardės, data (-os) ir trukmė val., trumpas veiklų apibūdinimas bei patvirtinimas, kad praktinio-informacinio seminaro paslaugos teikėjas, pateikia teisingus duomenis ir informaciją, apie suteiktą praktinį-informacinį seminarą; 5. numatomi mokymai ar praktiniai-informaciniai seminarai turi būti temomis, pagal kurias iš VPS vietos projektams įgyvendinti skiriamų lėšų vykdomi mokymai, nefinansuojami; 6. tinkamoms finansuoti maitinimo paslaugoms keliama reikalavimai: 6.1. ne daugiau kaip dvi kavos pertraukos per vieną mokymų dieną; 6.2. vieneri pietūs per vieną mokymų dieną, kai mokymų trukmė per vieną mokymų dieną – daugiau kaip 4 val.; 7. kitos specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos nurodytos šios lentelės 1.1.3 papunkčio 1 ir 3–6 punktuose.
2.2.3.	savatorių išlaidos	veiklos Specialiosios išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygos: 1. tinkama savanoriška veikla – pagal Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymą (toliau – Savanoriškos veiklos įstatymas) vykdoma veikla, kuri tiesiogiai susijusi su VPS įgyvendinimo administravimu ir (arba) VVG teritorijos gyventojų aktyvinimu; 2. tarp VPS vykdytojos (savanoriškos veiklos organizatoriaus) ir savanorio (-ių) turi būti sudaryta rašytinė (-ės) savanoriškos veiklos sutartis (-ys) pagal Savanoriškos veiklos įstatymo 9 str., kurioje (-iose) turi būti nurodyta savanorio (-ių) asmeniniai duomenys (vardas (-ai), pavardė (-ės), asmens kodas (-ai), savanoriškos veiklos trukmė ir kompensuojamos išlaidos); 3. tinkamos finansuoti savanorių veiklos išlaidos (atitinka Savanoriškos veiklos įstatymo 11 str. 1 d. nurodytas išlaidas) turi būti susijusios su tinkama savanoriška veikla ir savanoriškos veiklos vykdymo laikotarpiu patirtomis šiomis išlaidomis: 3.1. kelionės išlaidos (įkainiai nustatyti Kuro ir viešojo transporto išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitoje, kuri skelbiama interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt); 3.2. nakvynės išlaidos (įkainiai nustatyti Apgyvendinimo Lietuvoje išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje www.esinvesticijos.lt); 3.3. maitinimo išlaidos (įkainiai nustatyti Renginio organizavimo fiksuotojo įkainio nustatymo tyrimo ataskaitoje, kuri viešai skelbiama interneto tinklalapyje www.esinvesticijos.lt);

		3.4. mokymų, susijusių su savanorio parengimu numatyta veikla atlikti, išlaidos (įkainiai nustatyti Vienos valandos vieno mokomo darbuotojo mokymų išlaidų nustatymo pagrindime, skelbiamame www.esinvesticijos.lt); 3.5. tinkamai savanoriškai veikla atlikti reikalingos priemonės; 3.6. savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos.
--	--	--

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750
 Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397
 Nr. [3D-457](#), 2017-07-10, paskelbta TAR 2017-07-11, i. k. 2017-11882
 Nr. [3D-717](#), 2017-11-09, paskelbta TAR 2017-11-09, i. k. 2017-17666
 Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013
 Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759
 Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051
 Nr. [3D-613](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-09-29, i. k. 2021-20373
 Nr. [3D-455](#), 2022-07-20, paskelbta TAR 2022-07-20, i. k. 2022-15835
 Nr. [3D-131](#), 2023-03-07, paskelbta TAR 2023-03-07, i. k. 2023-04082
 Nr. [3D-809](#), 2023-12-05, paskelbta TAR 2023-12-05, i. k. 2023-23541

15. Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos:

15.1. neišvardytos šių Taisyklių 14 punkte;

15.2. išlaidų dalis, viršijanti tinkamų finansuoti išlaidų įkainį (kai toks yra nustatytas);

15.3. atlyginimai VPS administravimą atliekantiems juridiniams asmenims, samdytiems VPS vykdytojos pagal paslaugų teikimo ar kitas sutartis, išskyrus buhalterinės apskaitos paslaugas, taip pat atlyginimai VPS administravimą atliekantiems fiziniams asmenims, veikiantiems pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą ir samdytiems VPS vykdytojos pagal paslaugų teikimo ar kitas sutartis, išskyrus buhalterinės apskaitos paslaugas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-613](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-09-29, i. k. 2021-20373

15.4. nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidos;

15.5. naudoto turto įsigijimo išlaidos;

15.6. baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos;

15.6¹. instruktažo pravedimo išlaidos, išskyrus atvejus, kai instruktažo paslauga įsigijama su įranga, technika, mechanizmais, programomis;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-457](#), 2017-07-10, paskelbta TAR 2017-07-11, i. k. 2017-11882

15.7. nepagrįstai didelės išlaidos (kilus įtarimui dėl kainų padidinimo, Agentūra vadovaujasi KPP administravimo taisyklių 10.10 papunkčiu ir 69 punktu, taip pat kitomis Agentūros vidaus procedūrose nustatytomis kainų pagrįstumo kontrolės priemonėmis);

15.8. išlaidos, nepagrįstos faktine atliktų darbų ar suteiktų paslaugų verte (kilus įtarimui Agentūra atlieka VPS vykdytojos patikras vietoje ir (arba) galimo pažeidimo tyrimą);

15.9. išlaidos, kurios anksčiau buvo finansuotos (apmokėtos) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir kurioms apmokėti skyrus paramos VPS įgyvendinti lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir (arba) apmokėtos daugiau nei vieną kartą.

VII SKYRIUS

VPS ADMINISTRAVIMO IŠLAIDŲ POREIKIO PLANO TEIKIMAS, VERTINIMAS, TVIRTINIMAS IR KEITIMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

16. VPS vykdytoja VPS administravimo išlaidų poreikio planus (VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašo forma pateikta šių Taisyklių 1 priede) teikia taip:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

16.1. VPS vykdytoja pirmąjį VPS administravimo išlaidų poreikio planą pateikia Agentūrai per 20 darbo dienų nuo VPS patvirtinimo. Pirmasis VPS administravimo išlaidų poreikio planas turi apimti ataskaitinį laikotarpį nuo VPS administravimo išlaidų darymo pradžios (įskaitant patirtas VPS administravimo išlaidas, kurios yra tinkamos nuo paraiškos VPS įgyvendinti pateikimo dienos) iki einamųjų metų gruodžio 31 d. VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašas teikiamas per ŽŪMIS;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

16.2. VPS vykdytoja antrąjį ir paskesnius VPS administravimo išlaidų poreikio planus teikia Agentūrai per ŽŪMIS iki kiekvienų einamųjų metų spalio 1 d. Antrasis ir paskesni VPS administravimo išlaidų poreikio planai turi apimti ataskaitinį laikotarpį nuo ateinančių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Išimtis taikoma VPS administravimo išlaidų poreikio planui (-ams), rengiamam (-iems) pasibaigus faktiniam VPS finansavimo laikotarpiui, t. y. po 2020 m. gruodžio 31 d., šis (-ie) VPS administravimo išlaidų poreikio planas (-ai) gali apimti ilgesnį nei vienų kalendorinių metų laikotarpį arba visą laikotarpį iki VPS įgyvendinimo pabaigos. Papildomos pereinamojo laikotarpio lėšos (jeigu jos yra skiriamos) ir EURI lėšos, skiriamos VPS įgyvendinti, turi būti integruotos į VPS administravimo išlaidų poreikio planą per 1 mėn. nuo Agentūros pranešimo apie skirtas papildomas pereinamojo laikotarpio lėšas datas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

16.3. jeigu VPS vykdytoja pirmąjį VPS administravimo išlaidų poreikio planą teikia po einamųjų metų birželio 1 d., ji turi teisę į pirmąjį VPS administravimo išlaidų poreikio planą, rengiamą einamiesiems metams iki gruodžio 31 d., įtraukti būsimą ataskaitinį laikotarpį (nuo ateinančių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

17. VPS administravimo išlaidų poreikio planas turi būti nustatytas atsižvelgiant į VPS įgyvendinimo veiksmų planą, nurodytą VPS 10 dalyje „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“, ir į šias nuostatas:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

17.1. jeigu šių Taisyklių 14 punkte yra nustatytas tinkamų finansuoti išlaidų įkainis, VPS vykdytoja turi teisę VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašo formoje nurodyti Taisyklių 14 punkte nurodytą arba mažesnę metinę ar kito suplanuoto laikotarpio sumą pagal konkrečią išlaidų eilutę be papildomo pagrindimo;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

17.2. jeigu yra įmanomi tikslūs išankstiniai skaičiavimai pagal kiekybinius matus (pvz., yra nustatytas tinkamų finansuoti išlaidų vieneto įkainis), VPS administravimo išlaidų poreikis turi būti pagrįstas matematiniais skaičiavimais;

17.3. jeigu nėra įmanomi tikslūs išankstiniai skaičiavimai pagal kiekybinius matus (pvz., biuro patalpų komunalinių paslaugų išlaidos, biuro technikos ir įrangos įsigijimo), turi būti paaiškinta ir pagrįsta dokumentiniais įrodymais, koku būdu buvo nustatytas VPS administravimo išlaidų poreikis pagal konkrečią VPS administravimo išlaidų eilutę (planuojamų išlaidų pagrindimo alternatyvūs būdai pateikiami šių Taisyklių 13.2 papunktyje);

17.4. jeigu EURI lėšos naudojamos konkrečioms išlaidoms, VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo dokumente ir plane būtina tai pažymėti. Jeigu EURI lėšos naudojamos visoms VPS administravimo išlaidoms, būtina nurodyti kiekvienoje išlaidų eilutėje, kokia išlaidų dalis finansuojama EURI lėšomis (nurodoma suma ir proc.).

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

18. Agentūra VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašą turi patvirtinti iki einamųjų metų, kuriais pateiktas VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašas, gruodžio 15 d. Gavusi VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašą Agentūra gali:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

18.1. patvirtinti VPS administravimo išlaidų poreikio planą. Pritariama tuomet, kai VPS administravimo išlaidų poreikis yra pagrįstas aiškiais skaičiavimais, argumentais ir dokumentiniais įrodymais (kai taikoma);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

18.2. grąžinti patikslinti VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašą. Grąžinama patikslinti tuomet, kai pagal atskiras VPS administravimo išlaidų eilutes pateikiami netikslūs skaičiavimai ir (arba) neaiški poreikio pagrindimo argumentacija, ir (arba) trūksta informacijos, kuri yra reikalaujama pagal specialiąsias tinkamumo finansuoti išlaidas sąlygas (pvz., nurodant išlaidų poreikį mokymams, nenurodoma informacija, reikalaujama pagal šių Taisyklių 14 punkte pateikiamos lentelės 1.1.3 eilutę), ir (arba) Agentūrai kyla įtarimų dėl VPS administravimo išlaidų poreikio plane nurodytų kainų padidinimo (kilus įtarimui dėl kainų padidinimo, Agentūra vadovaujasi KPP administravimo taisyklių nuostatomis, taip pat kitomis Agentūros vidaus procedūrose nustatytais kainų pagrįstumo kontrolės priemonėmis).

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

19. Patvirtintas VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašas tampa neatsiejama VPS paramos sutarties dalimi.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

20. Patvirtintas VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašas gali būti keičiamas VPS vykdytojos arba Agentūros iniciatyva. Jeigu VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašas keičiamas VPS vykdytojos iniciatyva, VPS vykdytoja teikia Agentūrai argumentuotą prašymą, kartu pridėdama VPS vadovo arba tinkamai įgalioto kito asmens pasirašytą naują (aktualų) VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašą, taip pat keitimo lyginamąjį variantą (keitimų sekimo režimu). VPS vykdytojos pateiktą prašymą Agentūra vertina pagal analogiją vadovaudamasi šių Taisyklių 18 punkte nurodyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

21. Patvirtintas VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašas gali būti nekeičiamas, jeigu įgyvendinant VPS dėl pasikeitusio faktinio VPS administravimo išlaidų poreikio nedidėja bendra metinio ar kito suplanuoto laikotarpio VPS administravimo išlaidų poreikio suma ir atskirų VPS administravimo išlaidų eilučių sumose atsiranda ne didesnė negu 10 (dešimt) proc. padidėjimo paklaida.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

21¹. VPS administravimo išlaidų plane iki einamųjų metų gruodžio 15 d. numatytos, bet nepanaudotos konkrečių išlaidų lėšos, perkeliama į ateinančių metų tų pačių išlaidų eilutes pagal VPS vykdytojos pateiktą patikslintą VPS administravimo išlaidų planą. Tuo atveju, jeigu VPS vykdytoja nepanaudotas VPS administravimo išlaidas planuoja naudoti kitoms VPS administravimo išlaidų plane numatytoms arba naujoms išlaidoms, kurių VPS administravimo plane nebuvo numachiusi, ji kartu su VPS administravimo išlaidų plano patikslinimu turi Agentūrai pateikti ir šių išlaidų pagrindimą, vadovaudamasi šių Taisyklių 17 punkto nuostatomis.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

VIII SKYRIUS

VPS VYKDYTOJOS ATLIEKAMOS PIRKIMO PROCEDŪROS

22. VPS vykdytoja prekių, paslaugų ar darbų, susijusių su VPS įgyvendinimo administravimu, pirkimus (toliau – viešieji pirkimai) atlieka vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas).

23. VPS vykdytoja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka viešuosius pirkimus turi atlikti elektroniniu būdu, naudodamasi CVP IS (internetinio tinklalapio www.eviesiejiipirkimai.lt) arba centrinės perkančiosios organizacijos CPO (internetinio tinklalapio www.cpo.lt) elektroninėmis priemonėmis. VPS vykdytoja Agentūrai turi sudaryti galimybę CVP IS prisijungti prie pirkimo informacijos ir ją peržiūrėti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

Nr. [3D-717](#), 2017-11-09, paskelbta TAR 2017-11-09, i. k. 2017-17666

24. Agentūra, viešųjų pirkimų vertinimą atlieka VPS vykdytojų mokėjimo prašymų vertinimo metu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-717](#), 2017-11-09, paskelbta TAR 2017-11-09, i. k. 2017-17666

25. VPS vykdytojai, numachiūs organizuoti viešuosius pirkimus, kurių numatoma vertė viršija 3 000 (tris tūkstančius) Eur (be PVM), rekomenduojama iš anksto suderinti viešąjį pirkimą su Agentūra

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-717](#), 2017-11-09, paskelbta TAR 2017-11-09, i. k. 2017-17666

25.1. VPS vykdytoja, numachiūs iš anksto suderinti viešąjį pirkimą su Agentūra, pateikia Agentūrai prašymą ir šią informaciją išankstiniam viešojo pirkimo įvertinimui:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-717](#), 2017-11-09, paskelbta TAR 2017-11-09, i. k. 2017-17666

25.1.1. pasirinktą viešojo pirkimo procedūrą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-717](#), 2017-11-09, paskelbta TAR 2017-11-09, i. k. 2017-17666

25.1.2. viešojo pirkimo skelbimo turinį (kai taikoma), pirkimo dokumentus ir sutarties projektą (kai tokia sutartis bus sudaroma);

25.2. VPS vykdytojai gavus galutinį Agentūros suderinimą dėl viešojo pirkimo, viešojo pirkimo dokumentacija negali būti keičiama, išskyrus atvejus, kai taisomos akivaizdžios techninės klaidos.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

26. Neteko galios nuo 2016-04-30

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

IX SKYRIUS

VPS VYKDYTOJOS MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMAS, ADMINISTRAVIMAS IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

27. Mokėjimo prašymai teikiami ir administruojami KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Rekomenduojama VPS paramos sutartyje numatyti, kad mokėjimo prašymus VPS vykdytoja teikia ne rečiau kaip du kartus per metus. VPS administravimo išlaidų poreikio plane patvirtinta planuojamų išlaidų suma už tam tikrus kalendorinius metus ar kitą suplanuotą laikotarpį negali viršyti VPS paramos sutartyje nurodytame mokėjimo prašymų grafike planuojamo (-ų) pateikti mokėjimo prašymo (-ų) sumos (-ų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

27¹. VPS administravimo išlaidoms kompensuoti EURI lėšomis teikiamas atskiras mokėjimo prašymas. Tuo atveju, jeigu deklaruojamų išlaidų patyrimo laikotarpiu naudotos ir EURI lėšos, ir EŽŪFKP bei Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, turi būti teikiami 2 mokėjimo prašymai, VPS paramos sutartyje nekeičiant suplanuoto mokėjimo prašymų grafiko ir juose numatytų sumų (atskirai deklaruojama EURI išlaidų dalis), tą pačią dieną arba skirtingomis dienomis.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

28. VPS administravimo išlaidos apmokamos išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu būdu, kai avansas nėra EK tinkamos deklaruoti išlaidos.

29. Po VPS paramos sutarties pasirašymo ir pirmojo VPS administravimo išlaidų poreikio patvirtinimo VPS vykdytoja pateikia Agentūrai avanso mokėjimo prašymą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

30. Avanso dydis VPS vykdytojai gali siekti iki 30 proc. paramos VPS administravimui numatytos sumos, bet ne daugiau kaip po 100 000 (vieną šimtą tūkstančių) Eur toms VPS vykdytojoms, kurių atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius yra iki 50 000 (penkiasdešimt tūkstančių), ir ne daugiau kaip po 130 000 (vieną šimtą trisdešimt tūkstančių) Eur toms VPS vykdytojoms, kurių atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius yra daugiau kaip 50 000 (penkiasdešimt tūkstančių).

31. Gavusi avansą, VPS vykdytoja pradeda įgyvendinti VPS ir pirmąjį mokėjimo prašymą teikia Agentūrai ne vėliau kaip po 6 mėnesių nuo avanso gavimo dienos. Kitų mokėjimo prašymų teikimo terminai nustatomi VPS paramos sutartyje. Kartu su galutiniu mokėjimo prašymu turi būti pateikta galutinė VPS įgyvendinimo ataskaita.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

X SKYRIUS

VPS ĮGYVENDINIMO VIEŠINIMAS IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVINIMAS

32. VPS vykdytoja privalo viešinti VPS įgyvendinimą ir aktyvinti VVG teritorijos gyventojus dalyvauti įgyvendinant VPS. VPS įgyvendinimo viešinimą VPS vykdytoja turi

vykdyti pagal Viešinimo taisykles ir šias Taisykles. VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą VPS vykdytoja turi vykdyti vadovaudamasi veiksmų planu, esančiu patvirtintos VPS 10 dalyje „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“.

33. Tinkamos VPS įgyvendinimo viešinimo, įskaitant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą, priemonės:

33.1. VPS vykdytojos interneto svetainė. Tai yra privaloma viešinimo priemonė, detalūs reikalavimai šiai viešinimo priemonei nurodyti šių Taisyklių 34 punkte;

33.2. plakatai, aiškinamieji stendai, informacinės lentos. Aiškinamasis stendas yra privaloma viešinimo priemonė, detalūs reikalavimai šiai viešinimo priemonei nurodyti Viešinimo taisyklių 9.4 papunktyje;

33.3. viešinimo ir (arba) aktyvinimo renginiai (vietinio lygmens konferencijos, tarptautinės konferencijos, mugės ir pan.);

33.4. informavimas spaudoje, per televiziją, radijo kanalais, susijęs su įgyvendinama VPS (kvietimų teikti vietos projektus skelbimas, informavimas apie VPS priemones, įgyvendinamus ir įgyvendintus vietos projektus ir pan.);

33.5. vaizdo, garso medžiaga, susijusi su įgyvendinama VPS (VPS priemonėmis, įgyvendinamais ir įgyvendintais vietos projektais ir pan.);

33.6. popieriniai ir elektroniniai leidiniai (pvz., knygos, plakatai, lankstinukai, informaciniai biuleteniai, skrajutės);

33.7. priemonės su išoriniu ženklinimu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama EŽŪFKP atributika, kt.).

34. VPS vykdytoja viso VPS įgyvendinimo metu privalo viešinti VPS įgyvendinimo eigą, įvykius ir rezultatus interneto svetainėje, taip pat užtikrinti nuolatinę joje pateikiamos informacijos atnaujinimą. VPS įgyvendinimo viešinimas VPS vykdytojos interneto svetainėje turi būti pradėtas ne vėliau kaip per 1 mėn. nuo VPS paramos sutarties pasirašymo arba naujos VPS vykdytojos interneto svetainės sukūrimo, jeigu kuriama nauja interneto svetainė. VPS vykdytojos interneto svetainėje turi būti skelbiama bent ši informacija (VPS vykdytoja turi teisę skelbti papildomą informaciją savo nuožiūra):

34.1. VPS aktuali redakcija (įskaitant visus VPS pakeitimus). VPS pakeitimai arba aktuali (po pakeitimų) VPS versija turi būti paskelbta per 5 d. d. nuo Agentūros pranešimo apie pritarimą VPS keitimui gavimo dienos;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-613](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-09-29, i. k. 2021-20373

34.2. VVG narių sąrašas (jeigu skelbiama informacija apie juridinius asmenis, nurodoma tik viešai prieinama informacija, o skelbiant fizinių asmenų informaciją būtina juos supažindinti, kaip asmens duomenys bus tvarkomi ir kokiais tikslais skelbiami, bei gauti konkrečių fizinių asmenų rašytinį sutikimą);

34.3. VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo narių pagal atstovaujamus sektorius (kurie atstovauja pilietinei visuomenei, verslui, vietos valdžiai) sąrašas (skelbiant fizinių asmenų informaciją būtina juos supažindinti, kaip asmens duomenys bus tvarkomi ir kokiais tikslais skelbiami, bei gauti konkrečių fizinių asmenų rašytinį sutikimą);

34.4. VPS vykdytojos darbuotojų vardai ir pavardės, pareigos, jų kontaktiniai duomenys (telefono Nr., el. pašto adresai);

34.5. bendrieji VPS vykdytojos kontaktiniai duomenys (biuro adresas, darbo laikas, telefono Nr., el. pašto adresas);

34.6. priėmimo į VVG tvarka;

34.7. kvietimai teikti vietos projektus ir su kvietimais susiję dokumentai;

34.8. vietos projektų vertinimo rezultatai;

34.9. vietos projektų tvirtinimo rezultatai;

34.10. informacija apie įgyvendinamus vietos projektus;

34.11. informacija apie įgyvendintus vietos projektus;

34.12. informacija apie planuojamus ir vykusius VPS vykdytojos visuotinius narių susirinkimus, susijusius su VPS įgyvendinimu (skelbimai apie susirinkimus, susirinkimų darbotvarkės (terminas – bent 2 darbo dienos prieš susirinkimą); susirinkimų dalyvių skaičius, susirinkimų protokolai (terminas – ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po susirinkimo protokolo suderinimo);

34.13. informacija apie planuojamus ir vykusius VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo, priimančio sprendimus dėl VPS įgyvendinimo, posėdžius (posėdžių darbotvarkės (terminas – bent 2 darbo dienos prieš posėdį); posėdžių dalyvių skaičius pagal atstovaujamą sektorių, posėdžių protokolai (terminas – ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po posėdžio protokolo suderinimo);

34.14. informacija apie renginius (įskaitant VVG darbuotojų, potencialių paramos gavėjų mokymus), susijusius su VPS įgyvendinimu (turi būti pateikiamos bent renginių darbotvarkės, informacija apie renginių vietą, dalyvių skaičių; terminas – bent 2 darbo dienos iki renginio pradžios);

34.15. informacija apie VPS vykdytojos atstovavimą (įskaitant komandiruotes) Lietuvos ir užsienio renginiuose (taikoma, kai renginiai trunka daugiau negu 1 (vieną) dieną). Turi būti pateikiama trumpa informacija: kas (pareigos, vardai ir pavardės), kada ir kur dalyvavo, kokia nauda, susijusi su VPS įgyvendinimu, gauta;

34.16. informacija apie VPS vykdytojos įgyvendinamus ir įgyvendintus kitus projektus, finansuojamus iš ESIF (pateikiama bent: projekto pavadinimas, finansavimo šaltinis (-iai), skirta paramos suma, įgyvendinimo laikotarpis ir pagrindiniai projekto tikslai);

34.17. informacija apie VPS vykdytojos suteikiamas karjeros galimybes (visų VPS vykdytojos turimų etatų pareigybių aprašymai). Rekomenduojama VPS vykdytojai skelbti informaciją apie laisvas darbo vietas ir darbuotojus ar pakaitinius darbuotojus į jas priimti atviro (viešo) konkurso būdu iš anksto, turimomis viešinimo priemonėmis pranešti visuomenei apie šias galimybes);

34.18. nuorodos į ES ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius KPP priemonės „LEADER programa“ (kaimo vietovių VPS atveju), KPP priemonės „LEADER programa“ ir ŽVP priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ (dvisektorių VPS atveju) įgyvendinimo tvarką;

34.19. nuoroda į senąją (skirtą 2007–2013 m. finansavimo laikotarpiui) VPS vykdytojos interneto svetainę, jeigu tokia buvo (taikoma, jeigu 2014–2020 m. finansiniam laikotarpiui kuriama nauja interneto svetainė);

34.20. informacija apie korupcijos prevencijos priemones, taikomas VPS vykdytojos veikloje (pvz., mokymai darbuotojams ir valdymo organų nariams). Rekomenduojama VPS vykdytojai numatyti saugią el. paskyrą (langelį) asmeniniams arba anoniminiams pranešimams apie galimos korupcijos, neskaidraus ir nesąžiningo VPS vykdytojos darbuotojų ir (ar) VPS vykdytojos valdymo organų narių veikimo ir (ar) neveikimo atvejus, viešųjų ir privačių interesų konfliktus;

34.21. iki einamųjų metų gruodžio 15 d. parengti ir interneto svetainėje pavišinti ateinančių metų kvietimų pagal VPS priemones / veiklos sritis grafiką. Informacija apie numatytus kvietimų pagal VPS priemones / veiklos sritis grafiko pakeitimus Agentūrai turi būti pateikta ne vėliau kaip likus 10 d. d. iki kvietimo pradžios.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-613](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-09-29, i. k. 2021-20373

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

XI SKYRIUS

VPS ĮGYVENDINIMO VALDYMAS

35. VPS įgyvendinimo valdymas atliekamas trimis lygmenimis: VPS vykdytojos, Agentūros ir Ministerijos. VPS vykdytojos lygmeniu atliekamas VPS įgyvendinimo vidaus valdymas. Agentūros ir Ministerijos lygmenimis atliekamas VPS įgyvendinimo išorinis valdymas.

36. Šios taisyklės reglamentuoja bendrąją VPS įgyvendinimo valdymo sistemą. Vietos projektų teikimo, vertinimo, tvirtinimo, įgyvendinimo ir kontrolės valdymo sistemą nustato Vietos projektų administravimo taisyklės.

37. Pagrindinės VPS įgyvendinimo valdymo priemonės yra šios: bendrųjų ir specialiųjų sąlygų taikymas siekiant išlaidas pripažinti tinkamomis (reglamentuoja šių Taisyklių VI skyrius „Tinkamos ir netinkamos finansuoti išlaidos“), mokėjimo prašymų vertinimas (reglamentuoja šių Taisyklių IX skyrius „VPS vykdytojos mokėjimo prašymų teikimas, administravimas ir paramos išmokėjimo tvarka“), VPS įgyvendinimo stebėseną (reglamentuoja šių Taisyklių XII skyrius „VPS įgyvendinimo stebėseną“), VPS įgyvendinimo vertinimas (reglamentuoja šių Taisyklių XIII skyrius „VPS įgyvendinimo vertinimas“), VPS ir VPS paramos sutarties keitimas (reglamentuoja šių Taisyklių XIV skyrius „VPS ir VPS paramos sutarties keitimas“), patikrų vietoje atlikimas (reglamentuoja šių Taisyklių XV skyrius „Patikros vietoje“), sankcijų taikymas (reglamentuoja šių Taisyklių XVI skyrius „Sankcijos“).

38. Ministerija, siekdama tinkamai įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 62 str. reikalavimus, nustačiusi VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumą, imasi veiksmų – nustato papildomas arba keičia esamas VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemones.

39. Agentūra, siekdama tinkamai įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 62 str. reikalavimus, nustačiusi VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumą, atsižvelgdama į pasitaikančias VPS vykdytojų klaidas, įtariamus ar nustatytus pažeidimus ir piktnaudžiavimo atvejus, rizikų vertinimo rezultatus, imasi veiksmų – nustato papildomas laikinąsias VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemones. Papildomos laikinosios VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemonės gali būti taikomos vienos, kelių arba visų VPS atžvilgiu. Agentūra apie papildomas laikinąsias VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemones raštu informuoja VPS vykdytoją (-as), kuriai (-ioms) jos yra taikomos, ir Ministeriją. Informuodama VPS vykdytoją (-as) ir Ministeriją, Agentūra raštu paaiškina priežastis, kodėl buvo būtina imtis papildomų laikinųjų VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemonių. Papildomos laikinosios VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemonės galioja iki Ministerijos sprendimo dėl Agentūros nustatytų priemonių tinkamumo. Papildomų laikinųjų VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemonių pavyzdžiai: papildomų VPS administravimo išlaidų pripažinimo tinkamomis finansuoti sąlygų nustatymas (šalia šiomis Taisyklėmis patvirtintų bendrųjų ir specialiųjų tinkamumo finansuoti sąlygų); padidintas VPS vykdytojos kontrolės lygis dėl VPS vykdytojos pažeidimų, nurodytų šių Taisyklių XVI skyriuje „Sankcijos“, įvykdymo; mokėjimų VPS vykdytojai sustabdymas, kai kyla grėsmė, kad bus pažeistas reikalavimas, nurodytas šių Taisyklių 10 punkte dėl didžiausios galimos procentinės dalies paramos VPS administravimo išlaidoms, arba bus pažeistas šių Taisyklių 11 punkte nurodytas reikalavimas VPS įgyvendinimo pabaigoje išlaikyti atitinkamas proporcijas tarp VVG veiklos išlaidų ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidų; sugriežtintos tvarkos, susijusios su išankstine viešųjų pirkimų patikra, taikymas; sugriežtintos patikrų vietoje tvarkos taikymas.

40. VPS vykdytoja VPS įgyvendinimo vidaus valdymą ir kontrolę vykdo vadovaudamasi VPS 13 dalyje „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną“ nustatyta tvarka. VPS vykdytoja už VPS įgyvendinimo rezultatus, įskaitant įgyvendintus VPS įgyvendinimo vidaus valdymo veiksmus, atsiskaito teikdama metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. VPS vykdytoja privalo informuoti Agentūrą apie VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumus, nustatytus įgyvendinant VPS.

XII SKYRIUS

VPS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

41. VPS įgyvendinimo stebėseną atliekama trimis lygmenimis: VPS vykdytojos, Agentūros ir Ministerijos. VPS vykdytojos lygmeniu atliekama VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną. Agentūros ir Ministerijos lygmenimis atliekama VPS įgyvendinimo išorinė stebėseną.

42. VPS vykdytoja VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną vykdo vadovaudamasi VPS 13 dalyje „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną“ nustatyta tvarka. VPS vykdytoja už VPS įgyvendinimo rezultatus, įskaitant įgyvendintus VPS įgyvendinimo vidaus stebėsenos veiksmus, atsiskaito teikdama metines VPS įgyvendinimo ataskaitas ir ketvirtines horizontalių sričių pasiekimų ataskaitas (Taisyklių 6 priedas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

43. VPS vykdytoja, vadovaudamasi metiniais VPS įgyvendinimo rezultatais, rengia ir iki kiekvienų einamųjų metų vasario 1 d. pateikia Agentūrai metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus (kaimo vietovių metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos forma pateikta šių Taisyklių 2 priede; dvisektorės metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos forma pateikta šių Taisyklių 3 priede). Metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už 2019 m. VPS vykdytoja turi pateikti Agentūrai iki 2020 m. kovo 14 d. Metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje turi būti duomenys apie VPS įgyvendinimo pažangą ir rezultatus nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos *Excelio* priedo duomenis užpildo Agentūra iki einamųjų metų, kuriais teikiama metinė VPS ataskaita sausio 15 d. ir išsiunčia kiekvienai VPS vykdytojai, kuri tikslina duomenis, prireikus juos papildo bendradarbiaudama su Agentūra. Metinė VPS įgyvendinimo ataskaita turi būti patvirtinta VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo arba visuotinio narių susirinkimo. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikiamos per ŽŪMIS.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-23](#), 2020-01-15, paskelbta TAR 2020-01-15, i. k. 2020-00623

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

44. Agentūra, gavusi metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, ją įvertina ir priima vieną iš šių sprendimų:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

44.1. patvirtinti metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą. Patvirtinimas yra galimas, kai metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje pateikiama visa privaloma informacija, nurodyta metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos formoje;

44.2. grąžinti VPS vykdytojai patikslinti metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, jeigu joje pateikta ne visa prašoma informacija arba Agentūrai kyla abejonių dėl pateiktos informacijos teisingumo, ir (arba) inicijuoti tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą. Grąžinus patikslinti metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, VPS vykdytoja per ne daugiau kaip 5 darbo dienas patikslina metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia Agentūrai iš naujo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

45. Agentūra išanalizuoja patvirtintas VPS vykdytojų metines VPS įgyvendinimo ataskaitas, parengia ir iki kiekvienų einamųjų metų balandžio 1 d. pateikia Ministerijai suvestinę metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą (suvestinės metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos forma pateikta šių Taisyklių 4 priede), kartu pridėdama visų VPS patvirtintas metines VPS įgyvendinimo ataskaitas ir apibendrintą metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos (Taisyklių 2 priedo ir 3 priedo priedas (*Excelio* formatu) su visų VPS vykdytojų duomenimis. Suvestinę metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už 2019 m. Agentūra Ministerijai turi pateikti iki 2020 m. gegužės 15 d. Suvestinėje

metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje pateikiami apibendrinti duomenys apie visų VPS įgyvendinimo pažangą ir rezultatus nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

46. Ministerija, vadovaudamasi KPP administravimo taisyklių 218 punktu, gavusi Agentūros parengtą suvestinę metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, ją įvertina ir priima vieną iš šių sprendimų:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

46.1. įtraukti suvestinėje metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje pateiktus duomenis į metinę KPP įgyvendinimo ataskaitą, teikiamą EK;

46.2. grąžinti Agentūrai patikslinti suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, jeigu joje pateikta ne visa prašoma informacija arba Ministerijai kyla abejonių dėl pateiktos informacijos teisingumo, ir (arba) inicijuoti tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą. Grąžinus patikslinti suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą, Agentūra per ne daugiau kaip 5 (penkias) darbo dienas patikslina suvestinę VPS įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia Ministerijai iš naujo.

47. Ministerija apie VPS įgyvendinimo stebėsenos rezultatus informuoja LEADER priemonės įgyvendinimo koordinavimo grupę, kurios sudėtis tvirtinama atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu. LEADER priemonės įgyvendinimo koordinavimo grupė teikia pasiūlymus dėl VPS įgyvendinimo stebėsenos tobulinimo.

47¹. VPS vykdytoja, per 10 darbo dienų kiekvienam kalendoriniam ketvirčiui pasibaigus, teikia Agentūrai ketvirtinę horizontalių sričių pasiekimų ataskaitos formą (Taisyklių 6 priedas (*Excelio* formatu). Agentūra iš gautų duomenų suformuoja vieną bendrą ataskaitą ir pateikia ją Ministerijai per 15 darbo dienų kiekvienam kalendoriniam ketvirčiui pasibaigus.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

48. VPS vykdytojos, Agentūra, taip pat Ministerija turi teisę imtis papildomų VPS įgyvendinimo stebėsenos veiksmų.

49. Agentūra ir Ministerija turi teisę prašyti VPS vykdytojos informacijos, susijusios su VPS įgyvendinimu, o VPS vykdytoja privalo ją pateikti Agentūrai ir Ministerijai.

XIII SKYRIUS VPS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

50. VPS įgyvendinimo vertinimas atliekamas trimis lygmenimis: VPS vykdytojos, Agentūros ir Ministerijos. VPS vykdytojos lygmeniu atliekamas VPS įgyvendinimo vidaus vertinimas. Agentūros ir Ministerijos lygmenimis atliekamas VPS įgyvendinimo išorinis vertinimas. Išorinis VPS įgyvendinimo vertinimas gali būti trijų rūšių: tikslinis, tarpinis, teminis.

PIRMASIS SKIRSNIS VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VERTINIMAS

51. VPS vykdytojos vertina VPS įgyvendinimo stebėsenos duomenis ir rodiklius, nustato VPS įgyvendinimo problemas, informuoja apie tai Agentūrą ir (arba) Ministeriją, teikia joms siūlymus dėl VPS įgyvendinimo problemų sprendimo.

ANTRASIS SKIRSNIS TIKSLINIS VPS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

52. Tikslinis VPS įgyvendinimo vertinimas – VPS įgyvendinimo rezultatų ir tikslų pasiekimo analizė, VPS įgyvendinimo problemų nustatymas ir šių problemų sprendimų

suradimas. Tikslinis VPS įgyvendinimo vertinimas atliekamas, kai esamos VPS įgyvendinimo valdymo priemonės, nurodytos šių Taisyklių 37–39 punktuose, arba kitos priemonės, naudojamos Ministerijos arba Agentūros veikloje KPP įgyvendinimo problemoms spręsti (pvz., KPP valdymo komiteto sprendimai, probleminių klausimų komisijų sprendimai), nėra pakankamos VPS įgyvendinimo problemai (-oms) išspręsti.

53. Tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą gali inicijuoti Ministerija ir (arba) Agentūra. Tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą atlieka Agentūra. Šiai funkcijai įgyvendinti Agentūra turi teisę pasitelkti nepriklausomus ekspertus.

54. Tikslinis VPS įgyvendinimo vertinimas gali būti atliekamas vienos, kelių arba visų VPS.

55. Jeigu tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą inicijuoja Ministerija, iki tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo pradžios Ministerija nustato ir pateikia Agentūrai VPS įgyvendinimo vertinimo tikslą, uždavinius ir nurodo VPS, kurioms bus taikomas tikslinis VPS įgyvendinimo vertinimas, imtį.

56. Tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo rezultatai pateikiami tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitoje. Tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitoje Agentūra pateikia bent šią informaciją, susijusią su:

56.1. VPS įgyvendinimo rezultatais;

56.2. nustatytomis VPS įgyvendinimo problemomis ir jų atsiradimo priežastimis;

56.3. siūlomais VPS įgyvendinimo problemų sprendimais ir jų įgyvendinimo užtikrinimo būdais. Jeigu Agentūra siūlo inicijuoti atitinkamus VPS pakeitimus, siūlomi VPS keitimai turi būti iš anksto įvertinti pagal šių Taisyklių XIV skyriaus „VPS ir VPS paramos sutarties keitimas“ nuostatas. Agentūra gali siūlyti šių Taisyklių 82 punkte nurodytus VPS keitimus, taip pat VPS keitimus, susijusius su naujų VPS priemonių ir (arba) veiklos sričių kūrimu ir (arba) panaikinimu, taip pat VPS priemonių tikslų keitimu. VPS finansinis planas pagal VPS prioritetus, taip pat VPS įgyvendinimo rodiklių keitimas ir (arba) jų reikšmių mažinimas gali būti atliekami tik po tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo, atliekamo pagal šių Taisyklių 62–78 punktus, arba dėl KPP nuostatų pasikeitimo.

57. Tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo tvarka nustatoma Agentūros procedūrų aprašuose.

58. Agentūra turi teisę prašyti VPS vykdytojų, o VPS vykdytojos privalo pateikti Agentūrai tiksliniam VPS įgyvendinimo vertinimui būtiną informaciją.

59. Tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitas Agentūra teikia Ministerijai.

60. Ministerija priima galutinį sprendimą dėl tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo ir pasiūlytų VPS įgyvendinimo problemų sprendimo tinkamumo. Apie priimtą sprendimą Ministerija informuoja Agentūrą ir VPS vykdytoją (-as), dėl kurios (-ių) VPS buvo atliktas tikslinis VPS įgyvendinimo vertinimas. Informacija apie tikslinių VPS įgyvendinimo vertinimų rezultatus teikiama LEADER priemonės įgyvendinimo koordinavimo grupei, kurios sudėtis tvirtinama Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu, posėdžių metu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

61. Tikslinio VPS įgyvendinimo vertinimo metu gali būti priimami sprendimai dėl papildomos paramos VPS įgyvendinti skyrimo, jeigu rezerve, skirtame vietos projektams įgyvendinti pagal VPS, yra nepanaudotų lėšų.

TREČIASIS SKIRSNIS

TARPINIS VPS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

62. Tarpinis VPS įgyvendinimo vertinimas – 2020 m. atliekama VPS įgyvendinimo rezultatų peržiūra, siekiant nustatyti, ar VPS įgyvendinama rezultatyviai, kad būtų skirta VPS paramos sutartimi rezervuota paramos VPS įgyvendinti dalis (20 proc.). Tarpinio VPS įgyvendinimo pažangos vertinimo metu vertinami VPS įgyvendinimo rezultatai, pasiekti nuo VPS patvirtinimo iki 2019 m. gruodžio 31 d. Tarpinio VPS įgyvendinimo pažangos vertinimo laikas

gali būti pratęstas iki 2020 m. gruodžio 31 d. toms VPS, kurios iki 2019 m. gruodžio 31 d. pasiekė mažesnių rezultatų, nei numatyta tarpinio VPS įgyvendinimo pažangos vertinimo metodikoje (Taisyklių 8 priedas), atitinkamai padidinant mažiausią VPS įgyvendinimo pažangos lygį papildomų metų proc.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-599](#), 2020-08-14, paskelbta TAR 2020-08-14, i. k. 2020-17356

62¹. Lietuvos Respublikoje paskelbtos ekstremalios situacijos dėl koronaviruso (COVID-19) metu gali būti priimtas sprendimas dėl galimybės naudoti VPS paramos sutartimis rezervuotos paramos VPS įgyvendinti dalį (20 proc.) neužbaigus VPS įgyvendinimo pažangos tarpinio vertinimo procedūros pagal VPS įgyvendinimo pažangos tarpinio vertinimo metodiką (Taisyklių 7 priedas). Sprendimas dėl galimybės naudoti VPS paramos sutartimis rezervuotą paramos sumą VPS įgyvendinti gali būti priimtas tik dėl tų VPS vykdytojų, kurių preliminarūs fizinio ir finansinio rezultatyvumo rodikliai yra pakankami VPS veiklos rezervui gauti pagal VPS įgyvendinimo pažangos tarpinio vertinimo metodiką (Taisyklių 7 priedas). Sprendimas priimamas pagal Agentūros raštu pateiktą informaciją, preliminariai įvertinus fizinio ir finansinio rezultatyvumo rodiklių pasiekimus. Priėmus sprendimą dėl VPS veiklos rezervo skyrimo, VPS įgyvendinimo pažangos tarpinis vertinimas atliekamas visoms VPS pagal VPS įgyvendinimo pažangos tarpinio vertinimo metodiką. Tuo atveju, jeigu užbaigus VPS įgyvendinimo pažangos tarpinį vertinimą paaiškėtų, kad VPS veiklos rezervas buvo skirtas ir toms VPS, kurioms negalėjo būti skirtas dėl per žemų fizinio ir finansinio rezultatyvumo rodiklių pasiekimų, taikoma paramos lėšų susigrąžinimo procedūra.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-331](#), 2020-04-28, paskelbta TAR 2020-04-28, i. k. 2020-08878

63. Tarpinį VPS įgyvendinimo vertinimą inicijuoja Ministerija. Tarpinį VPS įgyvendinimo vertinimą atlieka Agentūra.

64. Tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo metu turi būti įvertintas bent VPS įgyvendinimo rezultatyvumas, t. y. VPS tikslų pasiekimo laipsnis (suplanuotų ir įvykdytų tikslų santykis). Iki tarpinio VPS įgyvendinimo pradžios Ministerija nustato ir pateikia Agentūrai konkrečius tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo tikslus, uždavinius.

65. Tarpinis VPS įgyvendinimo vertinimas turi būti pradedamas ne vėliau kaip 2020 m. balandžio 1 d. ir baigiamas ne vėliau kaip iki 2020 m. rugsėjo 1 d. Tuo atveju, jeigu vadovaujantis Taisyklių 62 punktu Tarpinis VPS įgyvendinimo pažangos vertinimas pratęsiamas, jis baigiamas ne vėliau kaip iki 2021 m. kovo 1 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-599](#), 2020-08-14, paskelbta TAR 2020-08-14, i. k. 2020-17356

66. Tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo rezultatai pateikiami tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitose, rengiamose kiekvienai VPS atskirai. Tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitose turi būti pateikta bent ši informacija:

66.1. VPS įgyvendinimo pažanga ir pasiekti rezultatai, nurodant jų santykį su VPS numatytais (suplanuotais) tikslais;

66.2. nustatytos VPS įgyvendinimo problemos ir jų atsiradimo priežastys;

66.3. siūlomi VPS įgyvendinimo problemų sprendimai ir jų įgyvendinimo užtikrinimo būdai. Jeigu Agentūra siūlo inicijuoti atitinkamus VPS pakeitimus, siūlomi VPS keitimai turi būti iš anksto įvertinti pagal šių Taisyklių XIV skyrių „VPS ir VPS paramos sutarties keitimas“. Agentūra gali siūlyti šių Taisyklių 82 punkte nurodytus VPS keitimus, taip pat VPS keitimus, susijusius su naujų VPS priemonių ir (arba) veiklos sričių kūrimu ir (arba) panaikinimu, taip pat VPS priemonių tikslų keitimu, VPS įgyvendinimo veiksmų plano keitimu, VPS finansinio plano pagal VPS prioritetus, taip pat VPS įgyvendinimo rodiklių ir jų reikšmių keitimu;

66.4. siūlomas sprendimas dėl VPS įgyvendinimo tinkamumo. Galimi siūlymai:

66.4.1. pripažinti VPS įgyvendinimo pažangą tinkama ir siūlyti skirti VPS paramos sutartimi rezervuotą paramos VPS įgyvendinti sumą ir (arba) skirti papildomą paramą VPS įgyvendinti (jeigu rezerve, skirtame vietos projektams įgyvendinti pagal VPS, yra nepanaudotų lėšų, o VPS vykdytojos VPS įgyvendinimo rezultatai ir prisiimami papildomi įsipareigojimai (pvz., rodiklių reikšmių didinimas) rodo, kad tokia parama VPS tikslams siekti yra būtina ir VVG teritorijai sukurs papildomą pridėtinę vertę; jeigu VPS atrankos ir tvirtinimo metu VPS pridėtinės vertės (kokybės) balai buvo sumažinti dėl VPS vertinimo metu nustatytų galimų rizikų, susijusių su NVO ir socialinio verslo kūrimu ir plėtra (konkretūs atvejai nustatomi pagal VPS vertinimo, atrankos bei tvirtinimo dokumentus), tačiau iki tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo VPS vykdytoja sėkmingai (be pažeidimų) atranko ir patvirtino bent vieną tokį vietos projektą, o vietos projektų vykdytojai sėkmingai (be pažeidimų) jį (juos) įgyvendino, taip pat tinkamai laikosi vietos projekto (-ų) vykdymo sutartimi (-is) prisiimtų įsipareigojimų, šioms VPS vykdytojoms iš rezervo, skirto vietos projektams įgyvendinti, skiriama papildoma paramos VPS įgyvendinti suma, kuri lygi VPS vertinimo ir tvirtinimo metu sumažintai paramos sumai);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

66.4.2. pripažinti VPS įgyvendinimo pažangą netinkama ir siūlyti neskirti VPS paramos sutartimi rezervuotos paramos VPS įgyvendinti sumos.

67. Tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo tvarka nustatoma Agentūros procedūrų aprašuose.

68. Agentūra turi teisę prašyti VPS vykdytojų, o VPS vykdytojos privalo pateikti Agentūrai tarpiniam VPS įgyvendinimo vertinimui būtiną informaciją.

69. Tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitas Agentūra teikia Ministerijai.

70. Dėl tarpinio VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo, Tarpinio VPS įgyvendinimo pažangos vertinimo pratęsimo nuomonę teikia VPS atrankos komitetas. Sprendimą dėl Tarpinio VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo priima Ministerija.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-599](#), 2020-08-14, paskelbta TAR 2020-08-14, i. k. 2020-17356

71. VPS atrankos komiteto sudėtis tvirtinama Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu. Į VPS atrankos komiteto posėdžius kviečiami dalyvauti Agentūros atstovai. Į VPS atrankos komiteto posėdžius turi būti kviečiamas VVG, kurių VPS įgyvendinimo pažanga yra svarstoma, atstovas. VPS atrankos komiteto posėdžius organizuoja Ministerija pagal VPS atrankos komiteto darbo reglamentą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

72. VPS atrankos komitetas pagal Agentūros pateiktas tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitas, Agentūros pateiktą informaciją svarsto dėl VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo ir siūlo Ministerijai:

72.1. pritarti arba nepritarti Agentūros tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitoje nurodytam siūlymui;

72.2. grąžinti Agentūrai atlikti tarpinį VPS įgyvendinimo vertinimą iš naujo (tokiu atveju, VPS atrankos komiteto posėdžio protokole turi būti nurodyta, kas turi būti įvertinta iš naujo ir (arba) kokie papildomi vertinimo aspektai turi būti įtraukti į tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitą, ir (arba) kokie kiti veiksmai turi būti atlikti);

72.3. pavesti Agentūrai atlikti VPS vykdytojos patikrą vietoje (tokiu atveju Agentūra, atsižvelgdama į VPS vykdytojos patikros vietoje rezultatus, patikslina tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitą, apibūdina VPS vykdytojos patikros vietoje rezultatus ir tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitą teikia iš naujo);

72.4. atidėti sprendimo priėmimą iki kito posėdžio;

72.5. pratęsti Tarpinį VPS įgyvendinimo pažangos vertinimą iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Papildyta papunkčiu:

73. VPS atrankos komiteto posėdžio protokolo nutariamoji dalis skelbiama Ministerijos interneto tinklalapyje www.zum.lt ne vėliau kaip per 2 (dvi) darbo dienas nuo jos pasirašymo.

74. Ministerija galutinį sprendimą dėl VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo priima ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų po to, kai pasirašoma VPS atrankos komiteto protokolo nutariamoji dalis.

75. Jeigu galutinio sprendimo dėl VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo priėmimo dieną teisme, Vyriausiojoje administracinių ginčų komisijoje, Vyriausiojoje tarnybinės etikos komisijoje nagrinėjami ginčai tarp VPS vykdytojos ir Agentūros arba tarp VPS vykdytojos ir Ministerijos dėl VPS vykdytojos veiklos, susijusios su ES paramos panaudojimu arba siekiu ją gauti ir panaudoti, iki šių ginčų nagrinėjimo pabaigos (galutinio sprendimo) negali būti priimamas galutinis sprendimas dėl VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo.

76. Ministerija apie priimtą galutinį sprendimą dėl VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo per 5 (penkias) darbo dienas nuo jo priėmimo informuoja Agentūrą, o ši – VPS vykdytoją per 5 (penkias) darbo dienas nuo galutinio sprendimo gavimo dienos.

77. Ministerija per 5 (penkias) darbo dienas nuo galutinio sprendimo dėl VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo ir Agentūra per 5 (penkias) darbo dienas nuo Ministerijos galutinio sprendimo gavimo dienos interneto tinklalapiuose (atitinkamai www.zum.lt ir www.nma.lt) skelbia informaciją apie priimtus sprendimus dėl VPS įgyvendinimo pažangos tinkamumo.

78. Ministerija apie tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo rezultatus informuoja LEADER priemonės įgyvendinimo koordinavimo grupę, kurios sudėtis tvirtinama Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

TEMINIS VPS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

79. Teminis VPS įgyvendinimo vertinimas – VPS įgyvendinimo vertinimas pagal iš anksto nustatytą aktualią temą, siekiant išanalizuoti VPS įgyvendinimo gerąją ir blogąją patirtį. Teminio VPS įgyvendinimo vertinimo rezultatai naudojami rengiant ir teikiant KPP įgyvendinimo ataskaitas EK, taip pat tobulinant VPS įgyvendinimo stebėsenos, valdymo ir kontrolės sistemas.

80. Teminį VPS įgyvendinimo vertinimą inicijuoja ir atlieka Ministerija ir (arba) Agentūra. Šiai funkcijai įgyvendinti Ministerija ir Agentūra turi teisę pasitelkti nepriklausomus ekspertus.

PENKTASIS SKIRSNIS

REZULTATYVUMO VERTINIMAS DĖL PAPILDOMŲ LĖŠŲ PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI SKYRIMO

80¹. Rezultatyvumo vertinimas dėl papildomų lėšų pereinamajam laikotarpiui skyrimo (toliau – rezultatyvumo vertinimas) pradedamas 2021 m. liepos 1 d. ir užbaigiamas 2021 m. liepos 30 d. Šį vertinimą atlieka Agentūra. Pagrindiniai rezultatyvumo vertinimo principai, rodikliai ir uždaviniai:

80¹.1. rezultatyvumo vertinimas apima VPS įgyvendinimo laikotarpį iki 2021 m. birželio 30 d.;

80¹.2. rezultatyvumo vertinimas atliekamas vadovaujantis vertinimo principais, nustatytais Taisyklių 7 priede ir taikytais VPS įgyvendinimo pažangos tarpinio vertinimo metu;

80¹.3. rezultatyvumo vertinimo metu siekiama nustatyti, ar pasiekta pakankama VPS įgyvendinimo pažanga, t. y. 75 proc. ar aukštesnė, kad būtų skiriamas papildomas finansavimas iš pereinamojo laikotarpio lėšų pagal Paramos kaimo vietovių ir dvisektorėms vietos plėtros strategijoms įgyvendinti bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu pereinamuoju laikotarpiu (2021 m. ir 2022 m.) skyrimo ir skaičiavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. 647 „Dėl Paramos vietos plėtros strategijoms

įgyvendinti bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu skyrimo ir skaičiavimo metodikų patvirtinimo“ (toliau – VPS lėšų metodika);

80^{1.4.} VPS pažangai įvertinti naudojami trys pagrindiniai rodikliai: finansinio rezultatyvumo, fizinio rezultatyvumo ir naujų darbo vietų kūrimo, kurių pažangos lygis nustatomas pagal VPS lėšų metodiką. Kiti papildomi rodikliai, nurodyti Taisyklių 7 priede, rezultatyvumo vertinimo metu netaikomi.

80^{2.} Pažangos vertinimas dėl galimybės inicijuoti sumanių kaimų bandomuosius vietos projektus pradedamas 2022 m. rugpjūčio 1 d. ir užbaigiamas 2022 m. rugpjūčio 22 d. (toliau – Pažangos vertinimas). Pažangos vertinimą atlieka Agentūra.

80^{2.1.} Pagrindiniai Pažangos vertinimo rodikliai ir principai:

80^{2.1.1.} patvirtintų VP suma, proc. (finansinis rodiklis);

80^{2.1.2.} patvirtintų VP skaičius, proc. (fizinis rodiklis);

80^{2.1.3.} darbo vietų rodiklio pasiekimas, proc. (fizinis rodiklis);

80^{2.1.4.} vertinimas apima VPS įgyvendinimo laikotarpį nuo pradžios iki 2022 m. liepos 29 d. (įskaitytinai). Vertinimas atliekamas pagal pažangos lygį siekiant rodiklių, nustatytų aktualioje VPS redakcijoje. Dvisektorijų VPS atveju, pažangos vertinimas atliekamas VPS lygiu, t. y. rodiklių pažanga vertinama bendrai pagal abu fondus (EŽŪFKP ir EJRR);

80^{2.1.5.} konkrečių rodiklių pažangos vertinimas atliekamas vadovaujantis vertinimo principais, nustatytais Taisyklių 7 priede ir taikytais VPS įgyvendinimo pažangos tarpinio vertinimo metu. VPS įgyvendinimo pažangos lygis laikomas pakankamu, jeigu iki 2022 m. liepos 29 d. (įskaitytinai) rodiklių pasiekimo lygis yra ne žemesnis kaip 90 proc. pagal visus rodiklius, nurodytus Taisyklių 80^{2.1.1}–80^{2.1.3} papunkčiuose;

80^{2.2.} VVG, kurioms gali būti skirtos lėšos sumanių kaimų bandomiesiems projektams inicijuoti ir įgyvendinti, iki 2022 m. rugsėjo 30 d. Agentūrai pateikia parengtus Sumanių kaimų priemonės ar veiklos srities siūlymus ir susiderina su Agentūra VPS keitimą (priemonių ar veiklos sričių detalius aprašymus, kitas privalomas keisti VPS dalis su aiškiu, motyvuotu pagrindimu), kuris teikiamas į Ministerijos PAK. Galutinį sprendimą dėl paramos lėšų Sumanių kaimų bandomiesiems projektams įgyvendinti priima Ministerija.

80^{2.3.} Įgyvendinus sumanių kaimų bandomuosius projektus, atliekama projektų analizė. Šiai funkcijai atlikti Ministerija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-365](#), 2022-05-26, paskelbta TAR 2022-05-26, i. k. 2022-11010

Papildyta skirsniu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

XIV SKYRIUS

VPS IR VPS PARAMOS SUTARTIES KEITIMAS

81. VPS ir VPS paramos sutarties keitimas gali būti atliekamas VPS vykdytojos, Agentūros ir (arba) Ministerijos iniciatyva. VPS vykdytoja gali inicijuoti:

81.1. VPS paramos sutarties keitimą, kuris atliekamas pagal KPP administravimo taisyklių VIII skyriaus „Projektų įgyvendinimo priežiūra“ II skirsnio „Projektų ir paramos sutarties pakeitimai“ nustatytą procedūrą. Visi VPS paramos sutarties keitimai turi būti suderinti su Agentūra;

81.2. VPS keitimą, kuris atliekamas pagal KPP administravimo taisyklių VIII skyriaus „Projektų įgyvendinimo priežiūra“ II skirsnio „Projektų ir paramos sutarties pakeitimai“ nustatytą procedūrą (ties kiekvienos VPS dalies keitimu turi būti pateikiamas paaiškinimas, kodėl yra inicijuojami VPS keitimai ir kodėl jie yra būtini). Visiems VPS keitimams turi pritarti Agentūra. Patvirtinusi VPS keitimą Agentūra pateikia Ministerijai informaciją, susijusią su VPS keitimu;

81.3. VPS ir VPS paramos sutarties keitimai dėl galimybės virškontraktuoti vietos projektams skirtą paramos sumą, vadovaujantis VPS lėšų metodikos 15¹ punktu, atliekami VPS

vykdytojos, su Agentūra suderinus VPS ir VPS paramos sutarties keitimus. Šis keitimas neįskaitomas į VPS keitimų skaičių, nurodytą Taisyklių 82.7 papunktyje.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-131](#), 2023-03-07, paskelbta TAR 2023-03-07, i. k. 2023-04082

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-809](#), 2023-12-05, paskelbta TAR 2023-12-05, i. k. 2023-23541

81¹. Parengtas ir su Agentūra suderintas VPS keitimas, inicijuojamas po 2021 m. birželio 30 d., dėl pereinamojo laikotarpio ir (ar) EURI lėšų integravimo į VPS, papildomų rodiklių nustatymo, atitinkamų VPS dalių tikslinimo ir kt. teikiamas svarstyti Ministerijai. Ministerija priima galutinį sprendimą dėl VPS keitimo ir lėšų VPS įgyvendinti pereinamuoju laikotarpiu skyrimo.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

82. Galimi VPS keitimai:

82.1. jeigu dėl pasikeitusios VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos keičiasi VVG teritorijos poreikiai (tokiu atveju turi būti tikslinama: VPS 2 dalis „VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė“, VPS 3 dalis „VVG teritorijos SSGG“, VPS 4 dalis „VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioriteto tvarka“, taip pat kitos VPS dalys pagal poreikį). VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos pasikeitimas turi būti įrodomas statistiniais duomenimis, gyventojų poreikių tyrimo išvadomis. VVG teritorijos plėtros poreikių prioritetinės tvarkos keitimai galimi tik po tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo;

82.2. jeigu yra pagrįstas poreikis tikslinti VPS priemonių ir (arba) jų veiklos sričių aprašymus, VPS priemonių ir (arba) jų veiklos sričių aprašymų keitimui taikomos sąlygos:

82.2.1. jeigu inicijuojamas konkrečios VPS priemonės ir (arba) veiklos sričių aprašymo keitimas. Rekomenduojama, kad tokio pobūdžio keitimus VPS vykdytoja inicijuotų bent po vieno kvietimo teikti vietos projektų paraiškas pagal siūlomą keisti VPS priemonę ir (arba) jos veiklos sritį, tačiau, jeigu VPS vykdytoja inicijuodama VPS priemonių ir (arba) veiklos sričių aprašymų keitimus pagrindžia, kad pakeitimai turės teigiamos įtakos VPS, ji gali juos inicijuoti neatlikusi nė vieno kvietimo teikti vietos projektų paraiškas;

82.2.2. jeigu inicijuojamas VPS priemonės ir (arba) veiklos srities apibūdinimo keitimas, turi būti nurodyta inicijuojamo keitimo sąsaja su VPS prioritetais, paaiškinta, kokią pridėtinę vertę inicijuotas VPS keitimas turės VVG teritorijos poreikiams tenkinti;

82.2.3. jeigu inicijuojamas pagal VPS priemonę ir (arba) veiklos sritį remiamo vietos projektų pobūdžio (pelno, ne pelno) keitimas, turi būti pateiktas paaiškinimas, kokią poveikį pakeitimai turės geresniems VPS įgyvendinimo rodikliams pasiekti (ypač susijusių su darbo vietų kūrimu);

82.2.4. jeigu inicijuojamas tinkamų paramos gavėjų sąrašo praplėtimas, turi būti pateikta informacija, įrodanti, kad siūlomų papildomų tinkamų paramos gavėjų teisinis statusas (juridinis ar fizinis asmuo) ir pobūdis (pvz., NVO, bendruomeninė organizacija, jaunimo organizacija ir pan.) leidžia daryti išvadą, kad gali būti pateikti keli tarpusavyje konkuruojantys tokių pačių potencialių paramos gavėjų vietos projektai. Neleidžiama siaurinti tinkamų paramos gavėjų sąrašo, išskyrus atvejus, kai VPS vykdytoja nustato arba įtaria piktnaudžiavimo ar kito neteisėto veikimo ir (arba) neveikimo atvejus; apie tokius atvejus VPS vykdytoja privalo informuoti Agentūrą, kuri imasi laikinųjų VPS įgyvendinimo valdymo ir kontrolės priemonių (pvz., sustabdo tokių paramos gavėjų vietos projektų administravimą ir imasi įtariamų pažeidimų tyrimo, inicijuoja visų VPS keitimus ir pan.);

82.2.5. jeigu inicijuojami VPS priemonių ir (arba) jų veiklos sričių tikslinių grupių keitimai, turi būti paaiškinta tikslinių grupių keitimo sąsaja su VPS tikslais ir VPS priemonės ir (arba) veiklos srities tikslais;

82.2.6. jeigu inicijuojami vietos projektų tinkamumo sąlygų keitimai, turi būti paaiškinta, pagal kokius dokumentinius ar kitus patikimus įrodymus bus tikrinama atitiktis joms (patikrinamumas) ir vykdoma jų įgyvendinimo kontrolė vietos projektų įgyvendinimo metu ir kontrolės laikotarpiu (kontroliuojamumas);

82.2.7. jeigu inicijuojami vietos projektų atrankos kriterijų keitimai, turi būti pagrįsta, kad jais sudaromos vienodos sąlygos potencialiems paramos gavėjams (objektyvumas), jie yra nediskriminuojantys, jais siekiama geriausios atitikties VPS prioritetams, priemonės tikslams; taip pat turi būti paaiškinta, pagal kokius dokumentinius ar kitus patikimus įrodymus bus vertinama atitiktis jiems;

82.2.8. jeigu inicijuojami didžiausios galimos paramos sumos vienam vietos projektui keitimai, turi būti paaiškinta, kokią įtaką pakeitimai turės siekiant VPS įgyvendinimo rodiklių (ypač susijusių su darbo vietų kūrimu);

82.2.9. jeigu inicijuojami paramos lyginamosios dalies keitimai, turi būti paaiškinta, kokią įtaką pakeitimai turės siekiant VPS įgyvendinimo rodiklių (ypač susijusių su darbo vietų kūrimu);

82.3. jeigu dėl pasikeitusios faktinės situacijos turi būti keičiamas VPS įgyvendinimo veiksmų planas (tokiu atveju turi būti tikslinama 10 VPS dalis „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“). Faktinės situacijos pasikeitimas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis, kurie turi būti įrodomi dokumentais (pvz., nedarbingumo pažymos kopija, kai dėl užsitęsusios darbuotojo ligos neįvykdyti tam tikri VPS įgyvendinimo veiksmų plane nurodyti veiksmai);

82.4. jeigu dėl pasikeitusios faktinės situacijos turi būti keičiamas VPS finansinis planas pagal prioritetus ir priemones, VPS administravimo išlaidų finansinis planas arba indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus (tokiu atveju atitinkamai turi būti tikslinamas 11 VPS dalies „VPS finansinis planas“ 11.1 papunktis „VPS finansinis planas pagal prioritetus“ ir 11.2 papunktis „VPS finansinis planas pagal priemones“, 11.3 papunktis „VPS administravimo išlaidų finansinis planas“, 11.4 papunktis „Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus“). Faktinės situacijos pasikeitimas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis, kurie gali būti įrodomi dokumentais ir (arba) statistiniais duomenimis. Faktinės situacijos įrodymų nereikalaujama, jeigu VPS finansinio plano tikslinimai atliekami dėl skirtos mažesnės paramos sumos VPS įgyvendinti, negu nustatyta didžiausia galima paramos suma VPS įgyvendinti, nurodyta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. rugpjūčio 20 d. įsakyme Nr. 3D-647 „Dėl Paramos vietos plėtros strategijoms įgyvendinti bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu skyrimo ir skaičiavimo metodikų patvirtinimo“. Papildomai turi būti pateiktas pagrindimas, kad inicijuoti keitimai neturės neigiamos įtakos VPS priemonės, kuriai siūloma sumažinti lėšas, tikslams pasiekti;

82.5. jeigu dėl faktinių VPS įgyvendinimo rezultatų siekiama papildyti VPS įgyvendinimo rodiklius naujais arba padidinti esamų rodiklių reikšmes (tokiu atveju turi būti papildoma 12 VPS dalis „VPS įgyvendinimo rodikliai“). VPS įgyvendinimo rodiklių ir jų reikšmių pakeitimai galimi tik po tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo. VPS vykdytoja negali inicijuoti planuotų sukurti naujų darbo vietų rodiklio mažinimo;

82.6. tam tikrų VPS dalių keitimai gali būti inicijuojami supaprastinta tvarka – pateikiant paaiškinimą, kodėl VPS keitimai yra daromi ir kodėl jie yra būtini:

82.6.1. VPS 1 dalis „VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija“;

82.6.2. VPS 6 dalis „VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis“;

82.6.3. VPS 7 dalis „VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS“;

82.6.4. VPS 8 dalis „LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas“;

82.6.5. VPS 13 dalis „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėsena“.

82.7. VPS vykdytoja gali inicijuoti 1 (vieną) VPS keitimą per metus (šis ribojimas netaikomas 2021 m. VPS keitimui, susijusiam su papildomų lėšų integravimu į VPS pereinamąjį laikotarpį) ir 3 (tris) papildomus VPS keitimus per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį. VPS keitimai inicijuojami pildant VPS keitimo pagrindimo formą (VPS keitimo pagrindimo forma pateikiama Taisyklių 5 priede; ji turi būti teikiama per ŽŪMIS). VPS vykdytoja, atsižvelgdama į

VPS keitimo apimtį, turi teisę prie VPS keitimo pagrindimo formos pateikti lyginamąjį visos VPS ar jos teksto dalies (ištraukos) variantą keitimų sekimo režimu (tokiu atveju VPS keitimo pagrindimo formoje pateikiama nuoroda į pridedamą dokumentą). VPS keitimai tvirtinami VPS vykdytojos nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai VPS keitimu kuriamos naujos arba naikinamos patvirtintos VPS priemonės ir (arba) jų veiklos sritys. Jeigu VPS keitimu kuriamos naujos arba naikinamos patvirtintos VPS priemonės ir (arba) jų veiklos sritys, VPS keitimus turi tvirtinti VPS vykdytojos visuotinis narių susirinkimas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

82.7¹. VPS pakeitimas, susijęs su priemonėmis, skirtomis kovai su koronaviruso liga (COVID-19 infekcija) ir (arba) jos padarinių švelninimu, įskaitant priemones, finansuojamas EURI lėšomis, jeigu jis nėra pagrindinis papildomų lėšų integravimo į VPS keitimas, neįskaičiuojamas į VPS pakeitimų, nustatytų 82.7 papunktyje, skaičių ir atliekamas skubos tvarka, t. y. VPS vykdytoja, atliekanti VPS vykdytojos visuotiniame narių susirinkime suderintą VPS pakeitimą, susijusį su 20 proc. VPS paramos sutartimi rezervuotų paramos lėšų VPS įgyvendinti paskirstymu priemonėms ir (arba) veiklos sritims, užpildo Inicijuojamo supaprastinto VPS keitimo, atliekamo skubos tvarka, formą (Taisyklių 8 priedas). Agentūra, el. paštu gavusi VPS vykdytojos prašymą keisti VPS, jį įvertina per 5 (penkias) darbo dienas nuo gauto tinkamai užpildyto prašymo keisti VPS (Taisyklių 8 priedas) ir apie priimtą sprendimą informuoja VPS vykdytoją ir Ministeriją. Skubos tvarka gali būti inicijuoti Taisyklių 82.2 ir 82.4 papunkčiuose nurodyti VPS pakeitimai;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-331](#), 2020-04-28, paskelbta TAR 2020-04-28, i. k. 2020-08878

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

82.8. VPS keitimai, inicijuoti VPS vykdytojos, teikiami Agentūrai, kuri atlieka VPS keitimo tinkamumo vertinimą. VPS keitimo tinkamumo vertinimo metu Agentūra turi:

82.8.1. įvertinti, ar inicijuojami VPS keitimai nepanaikina VPS atitikties tinkamumo sąlygoms, nurodytoms VPS atrankos taisyklių VI skyriuje „VPS tinkamumo sąlygos“ (VPS keitimai, panaikinantys VPS atitiktį tinkamumo sąlygoms, neleidžiami);

82.8.2. įvertinti, ar inicijuojami VPS keitimai neturi įtakos VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo, atlikto pagal VPS atrankos taisyklių XIV skyriaus „VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimas ir paramos dydžio VPS įgyvendinti nustatymas“ nuostatas, metu paskirtų balų sumai:

82.8.2.1. jeigu inicijuoti VPS keitimai yra neutralūs VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu paskirtų balų sumai, laikoma, kad inicijuoti VPS keitimai yra tinkami skirtos paramos VPS įgyvendinti atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, kad iki tikslinio ar tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo pabaigos neleidžiama kurti naujų ir panaikinti esamų VPS priemonių ir (arba) veiklos sričių, keisti VPS priemonių tikslų, VPS finansinio plano pagal VPS prioritetus, taip pat mažinti VPS įgyvendinimo rodiklių ir jų reikšmių, Agentūra, vertindama inicijuoto VPS keitimo atitiktį VPS atrankos kriterijams, nurodytiems VPS atrankos taisyklių 23–24 punktuose, turi teisę laikyti, kad inicijuotas VPS keitimas neturi įtakos suteiktų balų skaičiui pagal VPS atrankos kriterijus, nurodytus VPS atrankos taisyklių 23 punkte pateiktos lentelės 2.1–2.3 ir 2.5 papunkčiuose (kaimo vietovių VPS atveju) ir 24 punkte pateiktos lentelės 2.1–2.3 ir 2.5 papunkčiuose (dvisektorių VPS atveju);

82.8.2.2. jeigu dėl VPS vykdytojos inicijuoto VPS keitimo VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu būtų skirta mažiau balų, Agentūra turi perskaičiuoti paramos VPS įgyvendinti sumą ir ją atitinkamai sumažinti bei paklausti VPS vykdytojos, ar ji sutinka įgyvendinti VPS su sumažinta paramos VPS įgyvendinti suma (VPS keitimai, dėl kurių VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu būtų suteikta mažiau kaip 70 balų, neleidžiami). Jeigu VPS vykdytoja sutinka su siūloma sumažinta parama VPS įgyvendinti, laikoma, kad inicijuoti

VPS keitimai yra tinkami skirtos paramos VPS įgyvendinti atžvilgiu. Jeigu VPS vykdytoja nesutinka su siūloma sumažinti parama VPS įgyvendinti, Agentūra atsisako tvirtinti VPS vykdytojos inicijuotus VPS keitimus;

82.8.2.3. jeigu dėl VPS vykdytojos inicijuoto VPS keitimo VPS pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu būtų skirta daugiau balų, tokiu atveju paramos VPS įgyvendinti suma gali būti perskaičiuojama ją atitinkamai padidinant tik tuomet, kai rezerve, skirtame vietos projektams įgyvendinti pagal VPS, yra lėšų, dėl kurių panaudojimo nesudarytos VPS paramos sutartys. Sprendimai dėl paramos VPS įgyvendinti padidinimo gali būti priimami tik po tikslinio arba tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo.

83. Agentūra ir Ministerija turi teisę inicijuoti VPS ir VPS paramos sutarties keitimą dėl KPP ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių VPS įgyvendinimo tvarką, pakeitimų, taip pat nustačiusios VPS įgyvendinimo kontrolės ir patikrinimo trūkumų, siekiant tinkamai įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 62 str. reikalavimus. Tokio pobūdžio keitimus atlieka VPS vykdytoja, Ministerijai ar Agentūrai raštu informavus, kad keitimus galima ar būtina atlikti. Patvirtintus VPS pakeitimus Agentūra pateikia Ministerijai. Šis keitimas neįskaitomas į VPS keitimų skaičių, nurodytą Taisyklių 82.7 papunktyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [3D-457](#), 2017-07-10, paskelbta TAR 2017-07-11, i. k. 2017-11882

XV SKYRIUS PATIKROS VIETOJE

84. VPS įgyvendinimo metu Agentūra atlieka VPS administravimo patikras vietoje savo arba Ministerijos iniciatyva.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

85. Agentūros atliekamų VPS administravimo patikrų vietoje tvarka nustatoma Agentūros procedūrų aprašuose. VPS įgyvendinimo (vietos projektų) patikrų vietoje tvarka nustatoma Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 3D-544 „Dėl Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“, VPS vykdytojos ir Agentūros procedūrų aprašuose. Agentūra turi teisę paprašyti VPS vykdytojos atsiųsti reikiamą informaciją apie vykstančius renginius ir (arba) mokymus mobiliąja programėle „NMA agro“ renginių ir (arba) mokymų vykdymo faktams patikrinti. Paramos gavėjams nepateikus šių įrodymų, Agentūra turi kitais būdais įsitikinti, kad renginiai ir (arba) mokymai vyksta.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

86. Jeigu VPS įgyvendinimo metu kyla klausimų dėl VPS vykdytojos veiklos organizavimo, VPS administravimo, įskaitant mokėjimo prašymuose ar prie jų pridedamuose dokumentuose pateikiamų duomenų pagrįstumo ar teisingumo, gali būti atliekamos suplanuotos VPS administravimo patikros vietoje.

87. Jeigu Agentūra VPS įgyvendinimo metu gauna rašytinės informacijos, kad VPS vykdytojos veiksmais arba neveikimu galimai pažeidžiami teisės aktai, reglamentuojantys ES paramos panaudojimo tvarką, arba pažeidžiami kitų asmenų teisėti interesai, susiję su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu ir (arba) ŽVP priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimu, atliekamos užsakomosios VPS vykdytojos patikros vietoje.

88. VPS vykdytoja turi užtikrinti tinkamas sąlygas Agentūrai atlikti VPS administravimo patikrą vietoje: VPS administravimo patikros vietoje dieną turi dalyvauti VPS vykdytojos vadovas arba kitas tinkamai įgaliotas VPS vykdytojos atstovas, kuris VPS administravimo patikros vietoje atlikimo dieną turi įsileisti Agentūros darbuotojus, Ministerijos atstovus (jeigu jie dalyvauja) į VPS vykdytojos buveinę, pateikti visus prašomus dokumentus ir informaciją, susijusius su VPS vykdytojos veiklos organizavimu ir VPS administravimu (suplanuotų VPS administravimo patikrų vietoje atveju), pateikti visus prašomus dokumentus, susijusius su VPS veiklos organizavimu, VPS administravimu, taip pat kitus dokumentus, susijusius su ES paramos panaudojimu arba siekiu ją gauti ir panaudoti (užsakomųjų VPS vykdytojos patikrų vietoje atveju).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

89. Jeigu VPS vykdytoja neužtikrina tinkamų sąlygų Agentūrai atlikti VPS administravimo patikros vietoje arba atsisako pasirašyti VPS administravimo patikros vietoje ataskaitą, arba pateikti raštu pastabas dėl šios ataskaitos (jeigu tokių pastabų VPS vykdytoja turi), laikoma, kad yra trukdoma atlikti VPS administravimo patikrą vietoje, dėl to taikomos sankcijos, nurodytos šių Taisyklių XVI skyriuje „Sankcijos“.

90. Jeigu VPS administravimo patikros vietoje metu nustatoma pažeidimų, Agentūra priima sprendimą, vadovaudamasi Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės ir sankcijų už pirkimo vykdymo tvarkos pažeidimus taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Sankcijų metodika). Jeigu nustatomas:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

90.1. mažareikšmis pažeidimas, kuris gali būti ištaisytas VPS vykdytojos, Agentūra per 5 (penkias) darbo dienas suformuluoja reikalavimus VPS vykdytojai ir nustato terminą, per kurį Agentūros reikalavimai turi būti įvykdyti. Apie reikalavimus ir jų įvykdymo terminus Agentūra turi raštu informuoti VPS vykdytoją. Įvykdžiusi Agentūros reikalavimus, VPS vykdytoja raštu informuoja Agentūrą. Agentūra įsitikina, kad mažareikšmis pažeidimas ištaisytas tinkamai;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

90.2. pažeidimas, kuris paneigia VPS vykdytojos arba VPS atitiktį bent vienai tinkamumo sąlygai, nurodytai VPS atrankos taisyklių IV skyriuje „Pareiškėjų tinkamumo sąlygos“ ir VI skyriuje „VPS tinkamumo sąlygos“, arba paneigia VPS vykdytojos išipareigojimą, nurodytą VPS atrankos taisyklių V skyriuje „Pareiškėjų išipareigojimais“, VPS paramos sutartyje laikymąsi, Agentūra:

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

90.2.1. jeigu pažeidimas gali būti ištaisytas, per 5 (penkias) darbo dienas suformuluoja reikalavimus VPS vykdytojai ir nustato terminą, per kurį Agentūros reikalavimai turi būti įvykdyti. Apie reikalavimus ir jų įvykdymo terminus Agentūra turi raštu informuoti VPS vykdytoją. Įvykdžiusi Agentūros reikalavimus, VPS vykdytoja raštu informuoja Agentūrą. Agentūra įsitikina, kad neatitiktis ištaisyta tinkamai ir priima sprendimą dėl pažeidimo tyrimo;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

90.2.2. jeigu pažeidimas negali būti ištaisytas, priima sprendimą dėl pažeidimo ar jo tyrimo ir taiko sankciją, nurodytą šių Taisyklių XVI skyriuje „Sankcijos“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

XVI SKYRIUS SANKCIJOS

91. VPS vykdytojai už pažeidimą, susijusį su VPS administravimu, gali būti taikomos tokios sankcijos: rašytinis įspėjimas, paramos VPS administruoti neskylimas arba sumažinimas, paramos VPS administruoti sustabdymas arba nutraukimas, VPS paramos sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos VPS įgyvendinti, kitos poveikio priemonės.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

91¹. Tais atvejais, kai pažeidimas yra padarytas dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) arba išimtinių aplinkybių, sankcijos, nurodytos Taisyklių 93.2 papunktyje, netaikomos. Tačiau išnykus nenugalimos jėgos arba išimtinėms aplinkybėms, VPS vykdytoja privalo laikytis prisiimtų įsipareigojimų ir (arba) teisės aktuose nustatytų reikalavimų. VPS vykdytoja privalo raštu, išskyrus atvejus, kai yra paskelbta nepaprastoji padėtis, ekstremalioji situacija ar karantinas, informuoti Agentūrą apie nenugalimos jėgos (*force majeure*) arba išimtinių aplinkybių atsiradimą ir išnykimą per 15 darbo dienų nuo tada, kai apie jas sužinojo.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-331](#), 2020-04-28, paskelbta TAR 2020-04-28, i. k. 2020-08878

92. Jeigu pažeidimu padaroma tiesioginė žala EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, kuri yra didesnė negu 100 Eur, tuomet tiesioginės žalos EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui dydžio suma susigrąžinama (jeigu pažeidimo nustatymo dieną buvo išmokėta VPS vykdytojais) arba neišmokama (jeigu pažeidimo nustatymo dieną VPS vykdytojais nebuvo išmokėta). Tiesioginė žala EŽŪFKP atsiranda tuomet, kai dėl VVG netinkamo veikimo ar neveikimo Agentūra negali pripažinti VPS vykdytojos patirtų išlaidų tinkamomis ir jų deklaruoti EK.

93. Įgyvendinant Priemonės veiklos sritį už padarytus VPS vykdytojos pažeidimus taikomos:

93.1. bendrosios sankcijos pagal Sankcijų metodiką;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

93.1.1. Neteko galios nuo 2020-02-20

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

93.1.2. Neteko galios nuo 2020-02-20

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

93.2. specialiosios sankcijos už VPS vykdytojos pažeidimus, nurodytus toliau pateikiamoje lentelėje:

Eil. Nr.	Pažeidimo pavadinimas	Pažeidimų rūšių pavyzdžiai	VPS vykdytojos veiksmai ar neveikimas	Taikomos sankcijos dydis
I	II	III	IV	V
1.	VVG ir VPS tinkamumo sąlygų nesilaikymas (nurodytos VPS atrankos taisyklių IV ir VI skyriuose).	1. VPS vykdytojos valdymo organas praranda tinkamumą. Jeigu keičiami VPS vykdytojos valdymo organo nariai ir VPS vykdytoja apie tai nedelsdama (per 5 darbo dienas nuo tos dienos, kai apie tai sužinojo arba turėjo sužinoti) informuoja raštu Agentūrą apie laikiną VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktį tinkamumo sąlygoms, pažeidimas nėra fiksuojamas. Laikina VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktis tinkamumo sąlygoms turi būti ištaisyta ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo dienos, kai buvo išsiųstas informacinis pranešimas Agentūrai, išskyrus atvejus, kai vyksta teisiniai ginčai (tokiais atvejais laikina VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktis tinkamumo sąlygoms turi būti ištaisyta po galutinio teismo sprendimo priėmimo dienos). Laikino VPS vykdytojos valdymo organo neatitiktis tinkamumo sąlygoms metu priimti sprendimai, susiję su VPS administravimu ir (arba) įgyvendinimu, yra laikomi neteisėtais ir negaliojančiais, išskyrus atvejus, kai; 1.1. sprendimus priima visuotinis narių susirinkimas, kuris atitinka VPS vykdytojos kolegialiam valdymo organui keliamas tinkamumo sąlygas, nustatytas VPS atrankos taisyklėse; 1.2. sprendimus dėl vietos projektų atrankos	VVG ištaiso pažeidimą VVG neištaiso pažeidimo (bent vieno)	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – 100 Eur; c) III kartą – 200 Eur; d) IV kartą – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo. VPS paramos sutarties nutraukimas ir visos išmokėtos paramos VPS administruoti susigrąžinimas (Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 1 d.).

		priima iš visuotinio susirinkimo narių sudarytas, VPS kolegialiam valdymo organui keliamas tinkamumo sąlygas atitinkantis vietos projektų atrankos komitetas; 1.3. sprendimus priima VPS vykdytojos kolegialus valdymo organas, vieno ar kelių narių netekęs dėl nuo VPS vykdytojos nepriklausančių aplinkybių, ir kai sprendimams priimti pakanka esamų narių skaičiaus kворumui ir atitinkamai VPS kolegialiam valdymo organui keliamoms tinkamumo sąlygoms užtikrinti. 2. VPS vykdytoja netinkamai tvarko buhalteriją; 3. VPS vykdytojos skola Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui sudaro daugiau kaip 50 (penkiasdešimt) Eur.		
2.	VVG įsipareigojimų nesilaikymas (nurodyti VPS atrankos taisyklių V skyriuje).	1. VPS vykdytoja pažeidžia atvirumo principą; 2. VPS vykdytoja įdarbina nekvalifikuotus darbuotojus, administruojančius VPS. Neatitinkančiais kvalifikacijos reikalavimų laikomi tie darbuotojai, kurie neatitinka VPS atrankos taisyklių 15.2 papunktyje nurodytų minimalių reikalavimų, keliamų VPS vykdytojos darbuotojams; 3. VPS vykdytojos valdymo organo nariai nerotuoja, neišlaikoma lyčių ir amžiaus pusiausvyra; 4. VPS vykdytojos valdymo organo nariai neužtikrina tinkamo viešų ir privačių interesų derinimo;	VVG ištaiso pažeidimą	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – 100 Eur; c) III kartą – 200 Eur; d) IV ir vėlesnius kartus – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo.
			VVG neištaiso pažeidimo (bent vieno)	VPS paramos sutarties nutraukimas ir visos arba dalies išmokėtos paramos VPS administruoti susigrąžinimas (vertinamas kiekvienas atvejis atskirai; svarbu reikšmingumas, mastas, trukmė, pasikartojimas; Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 2 d.).

		5. VPS vykdytoja netinkamai viešina paramą; 6. VPS vykdytoja nedalyvauja VVG tinkle.		
3.	Kitų VPS vykdytojos pareigų, susijusių su VPS įgyvendinimu, nesilaikymas (nurodytos VPS administravimo taisyklėse ir (arba) paramos VPS įgyvendinti sutartyje)	1. Nepateikia metinio ar kito suplanuoto laikotarpio VPS administravimo išlaidų poreikio arba vėluoja jį pateikti; 2. Nepateikia metinės VPS įgyvendinimo atskaitos arba vėluoja ją pateikti; 3. Neįgyvendina VPS įgyvendinimo veiksmų plano arba vėluoja jį įgyvendinti (nesant objektyvių priežasčių).	VVG ištaiso pažeidimą	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – 100 Eur; c) III kartą – 200 Eur; d) IV ir vėlesnius kartus – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo.
			VVG neištaiso pažeidimo	Paramos VPS administruoti sustabdymas ir (arba) VPS paramos sutarties nutraukimas, ir (arba) visos arba dalies išmokėtos paramos VPS administruoti susigrąžinimas (vertinamas kiekvienas atvejis atskirai; svarbu reikšmingumas, mastas, trukmė, pasikartojimas; Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 2 d.).
4.	Kitų VPS vykdytojos pareigų, susijusių su EŽŪFKP paramos panaudojimu, nesilaikymas (nurodytos VPS administravimo taisyklėse ir (arba) VPS paramos sutartyje)	1. Pažeidžia mokėjimo prašymo pateikimo terminus (jeigu VPS vykdytoja vėluoja pateikti mokėjimo prašymą iki 60 d. d., bet po to jį pateikia, laikoma, kad VPS vykdytoja ištaiso pažeidimą; jeigu VPS vykdytoja nepateikia mokėjimo prašymo arba jį vėluoja pateikti daugiau kaip 60 d. d., laikoma, kad VPS vykdytoja neištaiso pažeidimo); 2. Nepateikia Agentūros prašomos informacijos; 3. Neinformuoja Agentūros apie draudžiamąjį įvykį, susijusį su turtu, įsigytu iš paramos; 4. Neinformuoja Agentūros apie duomenų, nurodytų paraiškoje VPS įgyvendinti arba VPS paramos sutartyje, pasikeitimą; 5. Netinkamai saugo dokumentus, susijusius su VPS įgyvendinimu ir administravimu.	VVG ištaiso pažeidimą	Už tos pačios rūšies pažeidimą, padarytą: a) I kartą – rašytinis įspėjimas; b) II kartą – 100 Eur; c) III kartą – 200 Eur; d) IV ir vėlesnius kartus – taikoma lygiavertė sankcija nustatyta atvejui, kai VVG neištaiso pažeidimo.
			VVG neištaiso pažeidimo	Paramos VPS administruoti sustabdymas ir (arba) VPS paramos sutarties nutraukimas, ir (arba) visos arba dalies išmokėtos paramos VPS administruoti susigrąžinimas (vertinamas kiekvienas atvejis atskirai; svarbu mastas, trukmė, pasikartojimas; Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 2 d.).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

94. VPS vykdytojoms ir vietos projektų vykdytojams už padarytus pažeidimus, susijusius su Priemonės veiklos srities 19.2 „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ įgyvendinimu (kvietimais teikti vietos projektus, vietos projektų priėmimu, vertinimu, tvirtinimu, įgyvendinimu, įgyvendinimo priežiūra ir kontrole), sankcijų nustatymo tvarka nustatoma Vietos projektų administravimo taisyklėse, kurios tvirtinamos atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

XVII SKYRIUS

VPS VYKDYTOJŲ SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

95. VPS vykdytoja, nesutikdama su Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, susijusiais su VPS administravimu, turi teisę juos apskūsti.

96. Agentūros darbuotojų veiksmus arba neveikimą VPS vykdytoja gali apskūsti Agentūros vadovui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius veiksmus ar neveikimą.

97. Agentūros sprendimus, veikimą arba neveikimą VPS vykdytoja gali apskūsti Ministerijai raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai ji sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokius sprendimus, veiksmus ar neveikimą. Agentūros sprendimus, veikimą ar neveikimą, kuriuos Ministerija jau buvo nagrinėjusi ir priėmusi sprendimą, VPS vykdytoja gali apskūsti savo pasirinkimu Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijų įstatymo nustatyta tvarka arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

98. Skundams nagrinėti Agentūra ir (arba) Ministerija gali sudaryti specialią komisiją, kuri veikia pagal savo patvirtintą darbo reglamentą.

99. VPS vykdytoja, nesutikdama su Agentūros ir (arba) Ministerijos sprendimais, veikimu ar neveikimu, gali tiesiogiai kreiptis į Vyriausiąją administracinių ginčų komisiją Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijų įstatymo nustatyta tvarka arba Vilniaus apygardos administracinį teismą Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

XVIII SKYRIUS

VPS VYKDYTOJOS DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

100. VPS vykdytoja privalo saugoti dokumentus, susijusius su VPS administravimu, nuo VPS patvirtinimo pradžios iki VPS įgyvendinimo pabaigos ir 5 (penkerius) metus po galutinio Agentūros paramos VPS įgyvendinti išmokėjimo VPS vykdytojai. Dokumentų, susijusių su VPS atranka (rengimu, teikimu, vertinimu ir tvirtinimu), saugojimo tvarka nustatyta VPS atrankos taisyklių XIX skyriuje „Dokumentų saugojimas“. Dokumentų, susijusių su VPS įgyvendinimu (kvietimais teikti vietos projektus, vietos projektų priėmimu, vertinimu, tvirtinimu, įgyvendinimu, įgyvendinimo priežiūra ir kontrole), saugojimo tvarka nustatyta Vietos projektų administravimo taisyklėse, kurios tvirtinamos atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

101. VPS vykdytoja turi saugoti šiuos dokumentus (originalus arba kopijas):

101.1. su metinio ar kito suplanuoto laikotarpio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymu, teikimu Agentūrai ir keitimu susijusius dokumentus (pvz., VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimo aprašus, poreikio skaičiavimo dokumentus, susirašinėjimo su Agentūra dokumentus ir pan.);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

101.2. su viešųjų pirkimų vykdymu susijusius dokumentus;

101.3. su mokėjimo prašymais susijusius dokumentus (mokėjimo prašymų, pateiktų Agentūrai, kopijas, įskaitant visų prie mokėjimo prašymų pridedamų dokumentų kopijas, pvz., prekių tiekėjų ar paslaugų teikėjų komercinių pasiūlymų, išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų kopijas; atitiktį specialiosioms išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygoms įrodančių dokumentų kopijas);

101.4. su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus (pvz., VPS vykdytojos visuotinio narių susirinkimų ir kolegialaus valdymo organo posėdžių dalyvių sąrašus, protokolus ir pan.);

101.5. su VPS įgyvendinimo išorės valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus (pvz., metinių VPS įgyvendinimo ataskaitų, teikiamų Agentūrai, kopijas);

101.6. su VPS ir VPS paramos sutarties keitimais susijusius dokumentus (pvz., prašymų keisti VPS, susirašinėjimo su Agentūra, Ministerija raštų kopijas ir pan.);

101.7. su VPS vykdytojos patikromis vietoje susijusius dokumentus (pvz., VPS administravimo patikros vietoje ataskaitas, susirašinėjimo su Agentūra raštus ir pan.);

101.8. kitus dokumentus, susijusius su paramos VPS administruoti (parama VVG veiklai ir parama VVG teritorijos gyventojams aktyvinti) skyrimu.

102. VPS vykdytoja Taisyklių 102 punkte nurodytų dokumentų saugojimą organizuoja vadovaudamasi šiais dokumentais:

102.1. Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. V-100 „Dėl Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės patvirtinimo“;

102.2. Nevalstybinių organizacijų ir privačių juridinių asmenų dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vyriausiojo archyvaro 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-152 „Dėl Nevalstybinių organizacijų ir privačių juridinių asmenų dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;

102.3. Elektroninių dokumentų valdymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vyriausiojo archyvaro 2011 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-158 „Dėl Elektroninių dokumentų valdymo taisyklių patvirtinimo“ (šių taisyklių nuostatos VPS vykdytojai yra rekomenduojamos).

103. VPS vykdytoja privalo užtikrinti su VPS administravimu susijusių dokumentų (įskaitant elektroninius dokumentus, pateiktus el. paštu arba esančius el. laikmenose) saugumą ir prieinamumą Agentūrai, Ministerijai, kitoms ES ir valstybės institucijoms, kurioms teisės aktais suteikiama teisė kontroliuoti ir tikrinti ES paramos lėšų panaudojimo efektyvumą ir (arba) skaidrumą.

104. Ministerija ir Agentūra saugo dokumentus, susijusius su VPS administravimu, atitinkamai Ministerijos ir Agentūros nustatyta tvarka.

XIX SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS

105. Informaciją ir paaiškinimus dėl šių Taisyklių taikymo teikia Ministerija raštu ir el. paštu zum@zum.lt. Klausimo langelyje turi būti pateikiama aiški nuoroda į šias Taisykles, klausiančiojo vardas ir pavardė arba atstovaujamo juridinio asmens pavadinimas.

106. Informaciją ir paaiškinimus dėl VPS administravimo teikia Agentūra el. paštu info@nma.lt. Klausimo langelyje turi būti pateikiama aiški nuoroda į šias Taisykles, klausiančiojo vardas ir pavardė arba atstovaujamo juridinio asmens pavadinimas.

107. Ministerijos pateiktą informaciją ir paaiškinimus, kurie gali būti aktualūs daugeliui VVG, Ministerija el. paštu išsiunčia kaimo vietovių VVG tinklui ir žuvininkystės regionų VVG tinklui (jeigu toks įkurtas ir veikia), taip pat Agentūrai.

108. Agentūros pateiktą informaciją ir paaiškinimus, kurie gali būti aktualūs daugeliui VVG, Agentūra el. paštu išsiunčia kaimo vietovių VVG tinklui ir žuvininkystės regionų VVG tinklui (jeigu toks įkurtas ir veikia), taip pat Ministerijai.

XX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

109. Pasikeitus šioms Taisyklėms, nauji reikalavimai nuo jų įsigaliojimo dienos taikomi vienodai visoms VPS vykdytojoms, išskyrus atvejus, kai pakeitimo įsakyme numatyta kitaip.

110. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos teisės aktų nuostatos.

Priedų pakeitimai:

1 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

2 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

3 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

4 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

3D-457, 5 priedo pakeitimas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-457](#), 2017-07-10, paskelbta TAR 2017-07-11, i. k. 2017-11882

6 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

Priedas

7 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-599](#), 2020-08-14, paskelbta TAR 2020-08-14, i. k. 2020-17356

3D-331 8 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [3D-331](#), 2020-04-28, paskelbta TAR 2020-04-28, i. k. 2020-08878

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-271](#), 2016-04-29, paskelbta TAR 2016-04-29, i. k. 2016-10750

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-224](#), 2017-03-31, paskelbta TAR 2017-04-03, i. k. 2017-05397

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-457](#), 2017-07-10, paskelbta TAR 2017-07-11, i. k. 2017-11882

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-717](#), 2017-11-09, paskelbta TAR 2017-11-09, i. k. 2017-17666

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-789](#), 2018-11-06, paskelbta TAR 2018-11-07, i. k. 2018-18013

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-23](#), 2020-01-15, paskelbta TAR 2020-01-15, i. k. 2020-00623

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-114](#), 2020-02-19, paskelbta TAR 2020-02-19, i. k. 2020-03614

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-191](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-19, i. k. 2020-05707

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-331](#), 2020-04-28, paskelbta TAR 2020-04-28, i. k. 2020-08878

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-599](#), 2020-08-14, paskelbta TAR 2020-08-14, i. k. 2020-17356

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-773](#), 2020-11-12, paskelbta TAR 2020-11-12, i. k. 2020-23759

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

12.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-252](#), 2021-04-19, paskelbta TAR 2021-04-19, i. k. 2021-08051

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

13.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-613](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-09-29, i. k. 2021-20373

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

14.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-365](#), 2022-05-26, paskelbta TAR 2022-05-26, i. k. 2022-11010

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

15.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-455](#), 2022-07-20, paskelbta TAR 2022-07-20, i. k. 2022-15835

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

16.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-131](#), 2023-03-07, paskelbta TAR 2023-03-07, i. k. 2023-04082

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

17.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-809](#), 2023-12-05, paskelbta TAR 2023-12-05, i. k. 2023-23541

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo